

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40

Nr. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și **ADMINISTRAȚIA**
Dez. Ferenc-utca 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Măștile publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fl.
Manuscrisul nu se im-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

AVIZ!

Am început deja expediarea chitanțelor de abonament. Rugăm abonații noștri cari până acum nu ni-au trimis abonamentul, să binevoiască a răscumpăra chitanțele ce li-se vor prezinta.

Adm. »Tribunei«.

Starea școlilor noastre din Țara-Oltului.

Din comitatul Făgărașului ne vin știri îngrijitoare. În acest comitat curat românesc guvernul a trimis acum vre-o doi trei ani un inspector școlar, care socotește ca cea mai patriotică datorie batjocorirea elementului băștinaș al Țării-Oltului și călcarea pe toată linia a legilor țării și a ordinațiilor ministeriale. E greu să se găsească cuvinte pentru a reda toate sforțările ilegale ale acestui hiperzelos slujbaş al himericeii »idei de stat« pentru închiderea școlilor românești și pentru înlocuirea lor cu școli comunale sau de stat, precum și pentru îngenunchierea pe toată linia a învățatorimii noastre.

Acest om, străbătut de cel mai exagerat »patriotism«, nu s'a dat îndărăt dela nici o măsură prin care își poate asigura laudele stăpânilor săi, ci a călcat în modul cel mai cinic toate legile pe cari numai a voit să le calce. Astfel ni-se adeverește prin o mul-

țime de învățatori, că acest inspector, cu numele Szabó Elemér, a călcat dispozițiile din planul de învățământ edat de ministerul de instrucție relativ la propunerea scrisului și cititului ungueresc, anume a pretins învățarea lor încă în clasa primă, cu toate că legea, care în acest punct e, din întâmplare, pusă pe baze pedagogice, cere acest lucru numai în anul al doilea. Prin această măsură inspectorul și-a ajuns scopul, care era de a produce în viața sufletească a elevilor o confuzie deplină, care să nu permită apoi o lucrare cu succes în școală. Punând prin această călcare de lege o temelie șubredă instrucției din școală, e firesc ca să nu se poată clădi pe ea ceva trainic; e natural ca fiind începutul greșit din fundament, să nu se poată obține rezultatele prescrise de lege. Prin această confuzie intenționată, inspectorul putea ajunge să constate în școlile noastre »spor nesuficient«, și putea raporta, pe baza acestor constatări, la minister, că școlile noastre »nu satisfac pretenziunilor legii« și prin urmare, nu pot obține ajutorul de stat, — și că acestea, ca concluzie finală trebuie înlocuite toate cu școli de altă categorie.

Dar dl Szabó nu s'a oprit la această măsură singuratică; d-sa a lucrat sistematic: cu dela sine putere a eliminat din școlile noastre, cari după lege sânt »școli cu limba de propunere română« aproape toate manualele românești și le-a înlocuit cu manualele unguerești. Ce vreți?, doar dânsul e însuși autor al unor manuale de aritmetică și trebuie să și le desfacă, cel puțin în co-

mitatul său! Apoi mai are și o grămadă de prieteni cari au publicat manuale didactice, ce nu se trec și a socotit, că e un act de caritate creștinească, ca să răspândească prin școlile românești și cărțile acestora. — Des-tul, că în școlile românești ale comitatului Făgărașului aproape nu se mai găsesc cărți românești decât din religie, ici și colo, și din limba română, încolo tot numai unguerești din grația dlui Szabó și a nesocotirii pe de-a întregul legilor) § 13 art. de lege XXXVIII din 1868; § 122 p. 2 al »statutului organic«, al § 76 al »Regulamentului pentru organizarea învățământului în școlile populare«, 1909 și al §§ 18 și 20 din art. de lege XXVII din 1907).

Prin această măsură de o temeritate cu totul caracteristică pentru stările anarhice din comitatul Făgărașului, confuzia a luat proporții înspăimântătoare: învățătorii s'au zăpăcit și și-au pierdut orice dragoste de muncă, elevii se protestesc pe zi ce merge, iar poporul — el trage scurta.

Căci deodată cu cărțile unguerești și a făcut intrarea în școlile noastre din țara legendarului Radu Negru și o interpretare absolut falsă a § 20 a legii lui Apponyi, din care călcătorii de lege dela Făgăraș au scos înțelesul, că în toate școlile ajutate de stat aritmetice, istoria, constituția patriei și geografia trebuie să se propuie unguerește, ceea ce nu e decât o incalificabilă răstălmăcire intenționată a legii. Ordinațiunea ministerială ieșită zilele acestea supt Nr. 80.000 910 (*A magyar nyelv, számolás, hazai földrajz, történelem, polgári jogok és*

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Luni seara.

Ad Posthumum.

Mă gândesc, prietene dragă, la după amiaza aceea de toamnă, ce am petrecut-o împreună, într'un ungher al u-rii restaurant. Ales-sem într'adins acest ungher, pe o vreme, când lumea era adunată la cafenea, să putem vorbi mai în tihnă. Ne întâlnim așa de rar, și scrisorile ce le schimbăm înlocuiesc așa de puțin gândurile, ce ne frământă, gânduri, ce par a fi înrudite de aproape.

La despărțire ne-am îmbrățișat și m'am urcat în vagon, cu gândul, că să fiu singur. Un Sas durduliu dormea pe canapeaua din față și eu puteam să întrezesc mai departe firul întrerupt al poveștilor noastre. Când sunt la drum, îmi place în totdeauna să nu cunosc pe nimeni, să privesc prin geam la goana stălpilor de telegraf și a salcîmilor. . . Dela o vreme nu-i mai zăresc, ci mă gândesc cine știe unde, în ritmul metalic al oțelilor. . . Înțeleg atunci, mai mult ca oricând pe Coșbuc, când spune, că cele mai bune versuri le-a conceput în tren, îngânând o melodie improvizată pentru un text nou, ce-i răsăria din cadența pripită a vagoanelor.

Un cântec mă urmăria și pe mine, de luni de zile, un cântec ce se auzia tot mai slăbit în gălăgia comună a vieții, dar care ieșea biruitor la suprafață, de câteori călătoriam cu trenul.

Eram în Sinaia, la înălțime de alăta metri asupra nivelului mării.

Îți închipui, că înălțimea aceasta era dublă, în ochii mei de transilvănean. Dormisem foarte prost în Brașov și am plecat cu noaptea în cap spre frontieră. Trecu-ăm fericiți prin emoția, pe care numai noi o încercăm la Predeal, când vedem chipul celui dintâi sergent român și ne-am dat jos la Sinaia.

Ce puternic era resuflul Bucegiului pentru piepturile noastre de orașeni, obosiți de o noapte petrecută în năduful vagoanelor. . . Ne îmbătarăm în curând de puterea lui și cum urcam, printre brazil uriași, ni se părea dela o vreme, că sântem ușori ca niște fulgi, mânați de suflarea dimineții.

Pășlam tăuți, ca ridicați de o putere nevăzută, cu ochii ațintiți înspre turnulețele lucitoare ale Castelului »Peș«, ce leșeau la iveală din covorul verde al brădetului.

Un domn încrunțat ne vesti din poartă, că »nu e voie«; și toate rugămințile noastre rămăseră zadarnice. Se făceau ceva reparații; aparținentele erau deschise și ordinul prevedea o căm mai severă excludere a curioșilor.

Am luat o în sus, printre brazil uriași, până m'am obosit de-a binelea. M'am așezat pe o bancă și am început să ascult freamătul adormitor al cetinilor — murmurul unui părăiaș guraliv din apropiere.

... Și tot mai deslușit era freamătul cetinilor, din vreme în vreme mi se părea că se desprind soapte din văzduh. . . Brazil șopteau cu norii și părăiașul povestea cu terburile de pe ferm. O

zina luneca printre brazil, în legănarea ușoară a valurilor limpezi.

O cunoșteam. Sămăna așa de mult cu Ileana; cu Ileana aceea răutăcioasă, care l-a alungat pe Ionel ciobanul în vârful muntelui, făcându-l să părăsească, de dragul ei, ceea ce-l era mai scump în lume: turma. Ea s'a îndepărtat cu surful ei de față frumoasă în vreme ce Ionel s'a stins de dor în vârful muntelui, cu buciul în mână. Cânil îl ling-au mâinile și fața, ciobanul îl chemară pe nume. . . Ci el dormea de veci, cu un zîmbet ceresc pe fața-l slăbită. L-au înmormântat acolo iar vârful muntelui îl numără: Vârful cu cor.

Deschid ochii ca să mă încredințez că sunt treaz și culmile uriașe de jur împrejur încep să se urniască din temelii, luând formă ome-nească. Uită, Furnica, Omul, Jipli Incremenii! față în față, îndrăgostiți de aceeași tată frumoasă. E o mișcare din basme, un suflu dumnezeesc a dat viața pietrelor moarte, după cum Orfeu și la singur să le mai miște, pe vremuri. . .

Mă ridic de pe bancă alurit, dau să plec, în convingerea, că sunt victima unei alucinații.

Mă opresc la marginea pârâului, ce se rostogolia cu zgomot într'o cascadă. Ce mititel e, ce guraliv!

E Peșul! . . . minunatului Peș, care a șoptit atâtea strălucite bazme reginei poete. E copilul zburdalnic »cu pletele crețe și inima îndărăjită«, care a umplut de viață și de poezie cuprinsul acestor uriași străjeri, postați la granița țării.

Înțelegeam acum zăpăceala mea; căzusem în mreaja vrăjită a acestui povestitor, și nu mai puteam deosebi în clipele acelea realitatea de închipuire, — viața de vis!

kötelességek tanítási terve az államsegélyt élvező nem magyar tannyelvű népiskolák számára és rövid utmutatások ezen tanítási terv használatához) lămurește până în cele mai mici amănunte intențiile § 20 din art. XXVII, 1907, spunând hotărît că în crele de limba maghiară (așa dară nu în cele de aritmetică etc.) sânt a se lua părți din aritmetică ș. a. m. d. și în limba maghiară, dar numai după ce acelea au fost tratate toate mai întâi românește. Această dispoziție cardinală a călcat-o d. Szabó, care a impus învățătorilor să propuie toate cele patru studii din capul locului în ungurește, prin ce a întronat în școlile noastre cel mai stupid și papagalicesc verbalism și mecanism. Ba d. Szabó a mers așa departe încât a sedus și pe comisia administrativă a comitatului Făgăraș, făcând-o să dea încă la 10 Iulie 1909, supt Nr. 1663 o circulară către toate scaunele școlare, în care cerea ca toate școlile să și procure în timpul cel mai scurt manualele necesare, și anume: »mai întâi de toate geografia și istoria cu text maghiar« (*első sorban magyar szövegű földrajz és történelmet*), circulară care s'a dat și în anul 1910 supt Nr. 1533.

Prin acțiunea aceasta sistematică s'a ajuns în adevăr ca școlile românești să nu mai poată satisface așteptările inspectorului, care cu o bucurie diabolică raportează atât comisiei administrative cât și ministerului, că și-a făcut datoria patriotică de a face imposibile școlile românești din țara Făgărașului.

Dar cu aceasta nu se termină încă acțiunea de distrugere a școlilor noastre: dl Szabó a ținut să fie de o consecvență de fier în nesocotirea legilor acestei țări. Printr'o îndrăzneală soră cu cea mai patentă obrăznicie, d sa a pretins că numele de familie atât ale învățătorilor cât și ale elevilor să se scrie pretutindeni în ortografie ungurească, deși §. 13 al ordinațiunii ministeriale nr. 862 din 1903 dispune ca numele de familie să se scrie așa cum și l scrie cineva în limba sa maternă. (»Az ide-

gen tulajdonvekre általában az a szabály áll: a latin betűkkel író népek tulajdonvevei meghagyjuk változatlanul, egyéb nevet a kiejtés szerint írjuk le. E szerint a latin írásu nyelvek pl. olasz, spanyol, francia, oláh (!) stb. nyelvcsalád személy és helyneveit változatlanul írjuk). Prin măsura aceasta pentru care în altă țară, civilizată, dl Szabó ar fi devenit caraghios pentru întreaga lui viață, a reușit să zăpăcească întreg poporul din țara Făgărașului care nu mai știe cum are să și scrie numele.

Și să ne mai mirăm, că numărul analfabeților nu scade, când se urmează o politică școlară de aceasta ?

Despre inspectorul Szabó ni-se mai scrie că, pe lângă aceste calități ar mai avea o și pe aceea de a mai fi un bun pedagog. Nu s'a pomenit ca să dea vr'unui învățător îndigitări metedice cumiști și ca să vorbească frumos cu elevii, așa ca aceștia să înfrăgească cartea. Om de o înfățișare cu totul tot răspingătoare, însăși prezența lui în școală e un motiv, ca elevii și învățătorii să și piardă prezența de spirit și interesul pentru învățatură. De alicum se pare că ni-i nu-l prea doare pe dl Szabó capul ca în școlile de sub »conducerea« lui să se facă progres. D-sa pare a se bucura când nu se face progres, pentru că numai astfel obține lauda celor ce l-au trimis la Făgăraș.

În vechime se zice că Attila era supranumit biciul lui Dumnezeu. Cine știe ce epitet »ornant« îi va găsi d-lui Szabó posteritatea pentru marile lui merite și capacități.

De alicum după cât sântem informați, autoritățile noastre superioare bisericesti-școlare au întreprins pașii necesari, ca, pentru multele sale servicii făcute actualului sistem de cultivare a poporului, dl Szabó să și ia răsplata cuvenită. Și e de sperat că și forurile comitatense își vor trage seama în fața acestei situații care e o rușine a civilizației secolului al XX-lea.

»Agitator« slovac condamnat. Curtea cu jurați din Rosenberg l-a condamnat pe capelanul slovac Mihail Bajor la 4 luni închisoare de stat pentru că într'o vorbire de program, rostită pe vremea alegerilor în calitate de candidat, a »agitat« în contra naționalității ungurești.

Pentru acelaș discurs episcopul Párvy l-a suspendat din slujbă mai de mult încă.

Impresia expozeului de externe în Bulgaria. Telegrama din Sofia anunță că în cercurile politice de acolo expozeul contelui Aehrenthal a făcut o deosebit de favorabilă impresie, mai ales prin împrejurarea că nu conține nici cea mai mică aluzie la convenția militară româno-turcă. Ziarul *Devnik*, comentând expozeul, constată cu satisfacție că ministrul de externe austro-ungar recunoaște statelor din Balcani un caracter independent și o politică autonomă deosebită.

Un al doilea expozeu la cursul discuțiunii ce a avut loc Sâmbăta în ședința comisiei de externe a delegațiunii austriace, contele Aehrenthal, ministrul de externe, a revenit asupra declarațiilor sale din expozeu, făcând unele deslășurări foarte semnificative și mai aproape de adevăr, asupra împrejurărilor diplomatice în cari s'a făcut anexiunea. E adevărat — a spus ministrul — că anexiunea a întâmpinat unele anevointe, cu ajutorul armatei și al sincerității alianței au fost însă împlinite. De atunci (!) relațiile noastre cu Italia au devenit mai intime și mai sincere, în ciuda antagonismelor aparente. Ce privește relațiile guvernului cu Rusia, pot să mă refer la declarațiile ce am făcut în delegațiunea din 1908. Tot odată am curajul (!) să invoc declarația, făcută de cel mai înalt factor rus, că relațiile noastre cu Rusia sânt neexceptionabile. Relațiile noastre cu Franța și Anglia de asemenea nu îndrituiesc concepțiile pesimiste, căci în Apus intențiile noastre sânt apreciate pe deplin.

Ce privește starea actuală a Bosniei și Herțegovinei, ea va rămânea neschimbată până când nu se vor modifica legile referitoare din 1881 și 1882. Ce privește relațiile noastre cu Serbia, Turcia și celelalte state din Balcani, dorința noastră e să transplantăm aceste relații pe terenul unei apropieri economice.

Echivocitatea declarațiilor contelui Aehrenthal e evidentă și confirmă nu mai situația desolantă

În drum spre București, mă urmăria încă șopotul undelor lui de cristal și mi făcea rău gălăgia tovarășilor de drum.

Eram ca și când m'aș trezi dimineața dintr'un somn adânc, regretând minunatul vis, ce se distramă. Mai închizi ochii, încercând să l reții, dar totul e de geaba, căci el zboară ușor, ca un flutur, tot mai sus... tot mai sus...

Icoana Ilenei mă urmăria, icoana fetel frumoase cu inimă de piatră, care a inspirat regelui poete cea mai frumoasă poveste.

Nu știam dacă o cunoșteam aleva sau o vlsasem numai.

Și atunci, în după amiaza aceea de toamnă, când povesteam într'un ungher, cu glas scoborit, mi a răsărit icoana aceea, Posthume dragă, din valurile vremii.

Zimblam la povestea ce mi-o spuneai; înțelegam ici colo câte o vorbă abia, în vreme ce un vers uitat, scântela undeva departe, cu slove albe ca de zăpadă:

Oceanul cel de ghiată 'mi apare înainte!

Vei cell șirurile mele, Posthume, și nu vei lătelege, că și le scriu tie.

Mal bine — așa!

Și vezi, și al putea aduce aminte, că în dușă am așa aceea vorbiam doar de greul vieții de aici în comparație cu aceea de dincolo; de multele piedici, ce zădărnicesc sfodările noastre de propășire.

La acelaș lucru mă gândiam și eu, când m'au părăsit amăgirile Peleşului — și ascultam mai cu interes conversația tovarășilor de drum.

Câțiva cetățeni, veseli de frații transilvăneni, nu știau cum să și mai manifeste părerea de bine. Scoseseră din geamantane câteva sticle, cu un vin tare, de își trecea ca o făcără prin toate vinele.

— Ei ști că e frumos, fraților, spunea unul; să veniți voi din Ardeal pentru ziua de zece Mai! Asta va să zică dragoste de neam! Așa ceva mai zic și eu. Dar ai noștri, ce crezi, domnule? Habar n'au. Mă înțelegi, nu-l doare capul de ale astea! Ei: guvernul... opoziția... să l ia dracul! la cântăți ceva dela d voastră!

S'aude în curând doina trăgănată:

Trageți voi boi dela rudă
Că voi sînteți cei de trudă...

Cetățenii mei ascultă până în sfârșit.

— Frumoasă cântare, bre fraților, dar e tristă, mă, al dracului de tristă.

Vezi, prietene, l se părea prea posomorâtă cântarea asta și noi ne-am amuzat cu ea o noapte întreagă!

Al.

Insemnările unui gazetar.

Octombrie. Săptămâna două.

A trecut două zile și mereu sânt sub vraja unor clipe sufletești, cari au trezit acorduri dulci în firea mea, încât simt vibările.

Deși viața se scurge de multe ori monotona, săracă în emoțiuni deosebite, câte odată aduce pe firul ei simțiri așa de gingașe, încât, din dulțoșia ori farmecul lor strecosă colo în inima omenească, raze ce se reflectează în eu, și atunci cel mai neînsemnat colț al propriei simțiri capătă o lumină vie... Iar această lumină încălzește nervii, și gândurile și chiar zbuciumul culva. Vezi singur cum tremură potopul de ființe din fiecare moleculă a coroului tău și te lași adementit.

Dormisem aproape toată ziua în camera mea pustie, cu mobilele vechi și pereții de un decor

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dușumelelor.

a monarhiei în politica europeană. În discursul său de S'mbătă contele Aehrenthal a rămas de altfel consecvent în a relata cu desăvârșire relațiile imperiului habsburgic cu regatul român. Rezerva aceasta a contelei Aehrenthal a făcut cu drept cuvânt o impresie atât de favorabilă în cercurile diplomatice dela Sofia.

Camera austriacă. Ziarul *Prager Tageblatt* anunță din izvor bine informat, că guvernul Austriei, dorind să dea timp comisiei însărcinate cu rezolvirea divergențelor naționaliste, a hotărât să amâne sesiunea Reichsratului și deocamdată să îngăduie dictelor provinciale timpul necesar pentru terminarea lucrărilor lor. Reichsratul va fi convocat numai în jumătatea a doua a lunii Noiembrie.

Noua îndrumare a politicii turcești și situația Aromânilor.

Presa străină a făcut mult zgomot în jurul convenției dintre Turcia și România. Cu această ocazie au fost aduși în discuție și Cuțo-Vlahii — nume sub care sunt cunoscuți în străinătate Aromânii.

Unul din articolele acestei convenții ar fi și concesiunile naționale acordate de Poartă fraților dela Pind, între cari este vorba în primul rând de înființarea unui exarhat român cu sediul la Constantinopol. Cu toate că aceste svonuri în mod oficial au fost desmintite, totuși o privire asupra situației actuale a Aromânilor, precum și a raporturilor lor cu tinerii Turci nu este fără de interes.

Faza actuală, în care se găsește Turcia constituțională, în mijlocul haosului de ură dintre oamenii vechiului și noului regim, în toila celei mai aprige lupte de exterminare dintre diferitele rase și grupări religioase, reclamă în mod imperios o echilibrare a tuturor forțelor pentru scăparea imperiului de dezastru.

Ori câtă hotărâre, ori cât eroism ar fi dovedit actualii conducători ai imperiului otoman, nu putem să nu recunoaștem unele greșeli,

rămășițe ale vechii politici, nesocotiri față de naționalitățile, cari au nutrit totdeauna cele mai frumoase gânduri pentru Turcia.

Aromânii, fie din lipsa lor de organizație națională, fie din cauza păcatelor moștenite de actualul guvern turcesc, au fost trecuți cu vederea de oamenii politici ai Turciei. Recunoașterea ziarului »Tanin« cum că Cuțo-Vlahii sunt poporul cel mai leal al imperiului a fost cam târzie.

Pretențiile absurde ale Grecilor de a reconstitui privilegiile patriarhului și de a exercita, cel puțin pentru moment, o influență culturală covârșitoare în imperiul otoman, dau de gândit junilor Turci. Grecii se prezintă ca o forță destul de importantă la Constantinopol și pe întreg litoralul Mării Egee. Tot comerțul Turciei este în mâinile lor. Prestigiul lor în Epir n'a scăzut nici după dezastrul dela Domokos. Apoi agitațiile bandelor grecești, chestiunea cretană, atitudinea patriarhului, au făcut ca guvernul tinerilor Turci să ia o atitudine dușmănoasă față de năzuințele Grecilor.

Nu mai vorbim de veleitățile de cucerire teritorială, de visurile Bulgarilor. Toate acestea sunt în deoște cunoscute.

Aceasta fiind situația, împărăției turcești îi trebuia în Europa un prieten creștin, sincer și leal. Atunci Turcia și-a îndreptat privirea spre România, pentru salvagardarea intereselor internaționale, iar pentru echilibrarea forțelor dintre naționalități, spre Aromâni. Așa se explică schimbul de vizite care a urmat vara aceasta.

Cât privește pe Aromâni, simptomele prieteniei turcești au atras atenția dușmanilor fraților noștri dela Pireu. În Meglenia avem de înregistrat o mare victorie pentru cauza românismului. Toate comunitățile din acest ținut au trecut de partea Românilor. Nu mai vorbim de succesele parțiale, pe cari le au obținut Aromânii, grație concursului autorităților, în mai tot Epirul. Această stare de lucruri aruncă o lumină nouă asupra viitorului Aromânilor.

Dar cum se prezintă aceștia față cu noua stare de lucruri?

Actualmente Aromânii sânt foarte slabi. Revoluția Bulgarilor și agitația bandelor grecești a zdruncinat cu totul situația materială a Aromânilor. Cufundați — în toila sângeroaselor represalii ale armatei turcești — cu Bulgarii și cu Grecii, ei au avut să sufere mult. Avutul lor a fost în mare parte distrus. În lupta de exterminare a anțărilor Greci, mulți Aromâni au căzut victime.

Timp de decenii marii comercianți aromâni au emigrat în porturile egee și în întreaga peninsulă balcanică, unde în lupta pentru existență, conștiința lor națională li s'a întunecat cu totul. Celnicii din Epir au luat drumul spre America. În acest pelerinaj dureros al unui neam ce nu mai poate trăi în țara sa, trebuie căutată cea mai grea lovitură, ce s'a dat cauzei românești.

Retrași în munții Macedoniei și ai Epirului, trăind din comerțul cu vitele, de chestiunea națională nu s'au mai putut ocupa. Conducătorii mânuind cum le venea la socoteală bugetul dela București. De alfel cine erau acești conducători? Un inspector egoist, cu o seamă de sateliți în jurul său, cari se interesau de orice numai de triumful cauzei naționale nu. În loc să se lumineze conștiințele s'au pus în vânzare. Iată câteva fapte:

N. Tacit, fostul inspector care a fost destituit pentru reaua administrație, guvernarea în vilaetele Monastir, Ianina și Scodra. Senatorul N. Bațaria era tot inspector în Salonice și Scopia. În jurul lor erau câțiva indivizi, cari împărțeau posturile dupăcum le convenea lor, iar nu dupăcum cereau interesele naționale. În timp ce în Macedonia fiecare proceda dupăcum cereau interesele personale, șeful secției macedonene dela București prevede la fel, făcând ca revolta bunilor patrioți Macedoneni să nu găsească nici un ecou în opinia publică din România.

De pe urma acestei activități ne au rămas comunități fictive în Macedonia și o seamă de cetățeni de origine obscură, cari făceau

urât, iar la aprinsul lumânărilor când pe Corso e o apă de lume, unde vanitatea e accentuată și unde cea din urmă lucrătoare uită, poate, de sărăcia ce o așteaptă în cine știe ce mahală și și strecoară trupul cuprins de senzații deșarte învăluit în halna model procurată cu lacrimile și viața ei trudită, atunci, și eu, am leșit să mă furizez stinger ca totdeauna prin mulțime. Nu știu ce extraordinar se trezește în vremea aceasta la creierul omului cu simț, căci la tremurarea focurilor electrice dela magazine, la luxul și bogăția ce sfidează și încoțeste melniștea în inimile sărace, la furnicarul acesta de patimi de tot felul, dela privirea fecioarei până la canalia parvenită, poți studia cum e lumea.

Un cunoscut îmi spune că mă caută un prieten. Și peste scurtă vreme ne întâlnim. Câteva minute nu ne mai vorbim, sânt unele momente când vorbele un au loc.

Întâlnirea lui a stârnit o lume de amintiri în ființa mea. Nici nu se poate o scenă mai mișcătoare, când fără să fi pregătit de mai înainte de odată te cuprinde emoțiile unui eveniment mai însemnat din viață.

Oare lacrimile nu se ivesc în ochi când doi prieteni purtați în largul lumii cine știe pe unde, se întâlnesc?

Ce apropiere e între suflete, cum tremură voalul delicat al simțirii noastre și cum mulțumirea sufletescă te fură în domeniul ei!

E Mihai! Și nu sântem prieteni de ieri sau alaltăieri, ci demult, din anul copilării atunci când iubirea adevărată împletește lanțul prieteniei ce nu

se poate rupe niciodată. De asemenea prietenii se leagă o parte din sufletul nostru, într'înși ne vedem înși ne, în fețele lor chenarul proprii noastre porniri și din gestul, ori privirea, ori cu vântul lor, făcându-l cu lărmă din ceva al nostru.

El vine de departe, dela München. Îl părăsesc căci trebuie să fiu în redacție; iar el obosit merge să se culce. Dar parcă am putut lucra. E-am mișcat din cale afară. În lumea aceasta de străini, departe de ai tăi, de atâtea locuri ce fiecare colțisor își are povestea lui, gândurile ca niciodată se năvălau în creier și icoane multe, unele mai puternice decât altele mi se prindeau în fantazie. Parcă toată viața din trecut cu atâtea amintiri ce după ce au trecut apar în lumina duioasă și a farmecului, acum și au fost găsit ferul. Eram obosit. Doream liniște, să nu mai vie veșnic gândurile cari mă turbură, cari nu mi dădeau pace și mi stârneau nervii, bieții mei nervi zdruncinați de o viață în goana nemulțămirii. Nu puteam. După ce mașinile au pornit, atunci am fost lângă Mihai. L-am luat la o cafea. Aici ne-am spus multe, dorurile și frământările ce ne port pe drumurile vieții. Nu știu ce o fi simțit și el, dar câte odată din plepturile noastre porneau oțături lungi, iar privirile ne erau obosite. Parcă nu mai eram aceiași de altă dată, — mai trîști acum. Și pe când povestea de viața studentului sărac ce din o bursă mică, în țări străine, flămând, trebuie să și adune rola învățaturii, eu îl învățam cu privirea umeră și mi se părea Mihai mai slab, mai cu multe durgii pe frunte și la ochi, cu glasul mai stins, și așa o lacrimă mi a ars mâna.

Dar tot idealist, poate mai idealist. Pe când făș fi spus cu ce avem să ne alegem din goana

aceasta nebună, că nu ne mai cunoaștem pe noi, că în suflete deja e procesul omului ruinat de atâtea griji, el, Mihai, se încălzișe, vorba-i era ca argintul și mi zicea: »ne vom întoarce noi toți cari astăzi sântem unii în Germania ori în Franța ori în Italia, și atunci, atunci pregătiți, înarmați, vom porni în Moldova, în lașul nostru, o luptă de redesteptare, vom da ajutor acelor cari și au pus nedejdea în noi.«

Și așa a trecut noaptea. L'am petrecut la gară, se ducea în țară spre a-și da doctoratul în filozofie. Iar când trenul a plecat, atunci am simțit o durere mare în suflet, nu era emoțiile unei despărțiri ca ori care alte, dar simțiam o copleșire de doruri ce în clipele aceste năvăleau în suflet. În zorul zilei când aerul era mai curat, când străzile erau în liniște, cu tâmplile cuprinse de durere m'am întors spre casă. Eram obosit și pe când doream să adorm, căsuța noastră, colo din Moldova, albă și ascunsă între pomi, acolo unde tata și mama și frații l'am simțit aproape, acolo unde am privit horile și nunțile la asfințit de soare, unde am copilărit și cu Mihai, toate le vedeam, clar dinainte.

Ce bine era în târgușorul acela, ce mult am văsat acolo și câtă liniște și iubire pornia de la fața dascălului cu ochii albaștri până la desfăcatul de popușoi când la argintul lunei, toamna, plângea doina pe scripca țiganiului Ursache.

Și ce străin eram acum...

C. C.

pe reprezentanții Aromânilor. Tot poporul a rămas în afară de luptă. Acest fapt a făcut ca nici chiar tinerimea macedoneană să nu se mai intereseze de soarta fraților din P. n. d. Și doar neamul românesc are nevoie de luptători pentru a-și putea croi altă soartă. Unde-i va găsi?

Astfel stând lucrurile, noua politică a Turciei față de Aromâni, puține rezultate satisfăcătoare poate avea. Ceia ce s'a câștigat prin norocul împrejurărilor, ușor se poate pierde. Azi avem în Macedonia școli primare puțin frecventate, un personal didactic slab, lipsă totală de organe de publicitate pentru luminarea poporului.

Să sperăm că prin noile decizii ce s'au luat de a se administra comunitățile singure se vor înlătura atâtea abuzuri. Și să sperăm că frații macedoneni vor ști să iasă din apatia de până acuma, și, dându-și s'ama de împrejurările favorabile ce li-s'au creat, vor ști să se folosească de ele, vor porni cu avânt lupta pentru libertate și lumină.

Jidanii din Bucovina.

Stroiești, 13 Oct. 1910.

Jidanii din Bucovina sânt periculoși pentru Români nu numai din cauza numărului și poziției lor, ci la acest pericol contribuie poate în primul rând împrejurarea, că ei au știut câștiga sau constrânge din mijlocul Românilor naturile slabe, acele naturi, cari își văd idealul în tot ce nu-i românesc. Când n'au putut altfel, au căutat să-l prindă cu bani. Și e de sine înțeles, că stăpânindu-i economic ei dau directiva politicii noastre, reprezentată formal de Români, în fond condusă de Jidani.

Jidanii dau directiva politicii noastre, pentru că ei nu se mulțumesc cu stăpânirea economică, ci au un scop: *stăpânirea reală și deplină a tuturor manifestărilor noastre ca popor.* Și, ca să-și ajungă acest ideal născut din aspirații universale jidovești, li ajutam și noi:

1. Prin aceea, că suferim în mijlocul nostru oameni cu pretențiuni de conducători, cari sânt în realitate soll jidovești.

2. Prin aceea, că citim cu o rară consecvență foile jidovești, cari cuceresc orice posibilitate de cugetare liberă, și «poate» inconștient ni se împune o școală politică, în care cresc generații de arându. Și atunci facem politică guvernamentală recte jidovească. Căci nici nu se poate altfel, guvernul fiind însuși jidovesc. Numai așa — crescuți în școala politică a foilor jidovești — ne putem explica trista tradiție, de a ne face mic și tăcuți în fața cutărul funcționar Cesaro-Crătesc, chiar și atunci, când ne lovește cu piciorul. Sânt fapte, amintiri, cari te sugrumă, când știi că au fost făcute de Români.

Dar nu numai atât. Numărul covârșitor al jidanilor și deseori lor relații cu intelectualii Români influențează chiar viața noastră privată. Soarta mi-a hărăzit cu o deosebită bunăvoință să-mi fac studiile într'un oraș românesc cu trei sferturi de populație jidovească. Dați-mi voie să desfășur neștersele amintiri așa cum le-am strâns, cu mi-

rarea copilului într'un mediu neobicinuit și cu sufletul străin de tot ce mă înconjoară.

Era primăvara — îmi aduc bine aminte — în preajma Paștilor, când avui fericirea să stau la masa unei din cele mai distinse familii românești din orașelul acela. Și s'a servit la acea masă și »Măzes«, pasca cușer jidovească, și uimit am auzit, că doamna de casă a copt singură, ca să și poată tracta prietenii »de cealaltă confesie (Unsere Freunde der anderen Konfession).

Și era iarna, când studenții Români și limeri din case bune românești se mascau și se costumau — unii ca călugări, spre batjocura religiei noastre și spre risul general al Jidanilor, cari se bucurau din inimă și-l imitau și umblau pe stradă cu »hamăncu-ul, serbând »Purimcu-ul jidovesc.

Și lăraș era iarna, când cerul se deschide vestind mântuire tuturor popoarelor și bucuria inimelor nevinovate, și am văzut Jidani ducând veste la ferestrele Românilor și purtând colindele străbunilor noștri. Ce am gândit atunci? Nimic. Am simțit o ură neînțeleasă.

Deci e adevărat, că Jidanii și neofiii jidovești, cari moșteniră felul de a brusca și învățară gesturile creatorilor lor, că acești sânt batjocoritorii obiceiurilor noastre. Și, ca să fie posibilă o adevărată simțire românească și caracterul nostru românesc să rămâie așa cum l-am căpătat dela strămoșii noștri, românesc și nu jidovesc, trebuie un boicot general în contra Jidanilor și a tuturor netăiașilor împrejur în serviciul jidovesc recrutați din mijlocul Românilor pierduți.

Deci care e urmarea? Că aceeaș stare nu mai poate dura și în fața acestor fapte o mișcare viguroasă și condusă de elementele neatinse e absolut necesară. Aceia au conștiința curată și nu pretind numai a fi naționaliști și nu sânt în ajunul tăierii împrejur, se vor aduna în jurul steagului ridicat și vor hotărî soarta coloniilor românești aruncate în fața slavismului și sdruncinate de holera jidovească. Toți ceilalți afară din mijlocul nostru, afară din mijlocul neamului românesc. În Palestina, dincolo de Nistru, acolo da, încheiați și desfăceți triste voastre »afaceri«, și vă însoțească despere mine, și acei, ce vă sânt prieteni. Dar neamul românesc rămâie curat!

N. I. Russu.

Scrisoare de Duminecă.

Motive de ceartă. — Profanatorii poeziei. — Condamnarea unui exploatator.

București, 15 Octomvre n.

Nimic mai interesant, decât să urmărești discuțiile dintre ziarele politice de nuanțe deosebite. Vezi cu câtă abilitate se aruncă săgețile, cum fie care caută motive de ceartă în ori și ce observare a adversarului. Evenimentele din Portugalia, comentarea lor, aprecierea atitudinii diferiților conducători ai mișcării revoluționare au fost tot atâtea motive de învinuire reciproce între ziarele politice. Un ziar arată, că republica singură putea salva poporul portughez ajuns la marginea prăpastiei, grație relei conduceri a unor politicieni fără scrupul. Dacă s'a întâmplat, ca acest ziar să fie liberal, ziarele conservatoare au sărit în sus: A, va să zică faceți apologia anarchismului, sprijiniți revoluția, iată dușmanii țării și ai ordinii în stat! Dacă cel-ce a arătat

avantagiile republicei pentru Portugalia a fost un ziar conservator, ziarele adversare au tăbărât la fel, aducându-l aceleași învinuiri: Au înbunit! Auzi, reacționarii și-au pierdut capul, visează republică. Dar cum se împacă ideile înaintate cu concepțiile reacționarilor noștri?

Și cearta devine din zi în zi tot mai acută. Și nimeni nu vrea se înțeleagă, că evenimentele din Portugalia sunt urmarea agitațiilor de acolo, că nu există nici o legătură între cele ce se petrec acolo și în România, că ori-ce apropiere este absurdă și că acele evenimente nu pot avea la noi alt ecou decât vre-o câteva articole de ziar, cari trăiesc cel mult o zi. Felul acesta de a suspecă ori și ce vorbă a adversarului este cât se poate de păgubitor. Ziaristul va trebui să fie cu ochii în patru, să îngrijască, să nu dea prilej adversarului să-l învinuiască de anarchism, nihilism sau te miri ce altă bazaconie. În felul acesta nu se poate spune nici odată adevărul. Și adevărul asupra celor ce se petrec în Portugalia nici nu s'a spus în ziarele de aici, tocmai din această cauză: Adversarii politici exploatează tot spre a lovi.

În ori ce caz e foarte nostimă discuția ce urmează între ziarele bucureștene pe forma republicei portugheze. Ea va dura probabil multă vreme, acuzațiunile dintr-o parte în din alta vor veni să măriașcă dușmăniile și să aprindă pornirile de luptă. Și tu, biet cetitor vei căuta în zadar să și dai seama: Ce rost au aceste certuri? Ce avem noi cu Portugalia? Să ne bucurăm că un popor de origine latină, ajuns la petre, a mai fost cavabil de atâtea putere, încât să ocolească prăpastia și să pornească cu puteri nouă înaintea.

Nu poate fi ceva mai nesuferit decât tipul care caută să pună arta în serviciul unei idei jositice. Și numărul acestora se înmulțește pe zi ce merge. Există în București o seamă de gazete — revolver, cari le vezi că trăiesc și apar regulat, dar nu știu prin ce minune. În aceste gazete întânești zilnic versuri de multe ori corecte, în cari se face reclama cutărei firme comerciale, cutărul produs industrial, sau versuri, prin cari alte firme sunt luate în bătaie de joc, pentru că, se vede, »n'au eclerat«. Iată un model caracteristic:

Ca să duci, amice, o viață ca'n rai
Întâia ta grijă, pe care s'o ai,
E ca să alegi după poftele tale
Un bun magazin de coloniale.
Untdelemnuri fine, sardele de Nisa

Brinză de olanda, șwalter și parisa etc. S'a zis că poezia este o biserică deschisă pentru toți cari știu să se incline, cari vreau să se incline. În această sfântă biserică, n'are dreptul să-ți ceară nimeni socoteala, deci ai intrat îmbrăcat în haină de gală, sau cu modestul suman al muncitorului dela câmp. În fața marelui zeu al Fru-mosului toți sunt egali.

Da, dar când vezi cum vânzătorii vin și inundă această casă de rugăciune, te cuprinde scârba și te întrebi: De ce nu răsare acela, care cu biciu de foc să dea afară din casa Domnului pe acești nemernici?

Dar trăim într'un secol când totul ce exploatează, când domnește lipsa de scrupule, când interesul personal prevalează, iar a urma calea cea dreaptă e un adevărat pericol. Se exploatează buna credință a culva, se exploatează munca. Vânzătorii de situații exploatează cunoștințele pe cari le au cu diferite persoane. Cel mari exploatează munca celor mici. Și rar de tot se întâmplă să vedem că acești indivizi fără de suflet își primesc pedrapșa meritată. Un astfel de caz s'a petrecut zilele acestea spre deplina satisfacție a tuturor sufletelor cinstite din țară.

Înaintea tribunalului din Dorohoi s'a judecat procesul intentat faimosului arendaș jidan Froim

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

Fischer, care de ani de zile, împreună cu frații săi exploatează pe bieții țărani din Moldova, aducându-i la sapă de lemn. Atât de curiosi sunt aceștia în țară, încât unii au găsit de cu vîntă c'ar fi bine să numească Moldova, »Fischerland«.

Ca să ocolescă prescripțiile legii privitoare la trusturi, șiretul arendaș ovreu, care nu mai putea lua în exploatare pe numele său mai mult de patru mii de hectare de pământ, a recurs la cunoscutul sistem al strohmanului, și în chipul acesta și a continuat opera de exploatare ca și mai înainte. Faptul a fost însă descoperit de autorități. Jidanul a fost dat în judecată și tribunalul din Dorohoi l'a condamnat la două luni închisoare și la o amendă de 23 mii 500 de lei. Sentința tribunalului din Dorohoi va servi probabil drept pildă tuturor celor din pănura Fischerilor.

Condamnatul, firește, a făcut apel. De oarece vina lui este dovedită, să nădejduim că apelul îi va fi respins. *Cor.*

Din Blaj.

Treicolor. — Jandarmi. — Noi și ei. — Serbările »Despărțământului« și a Asociațiunii. — Ce facem noi și ce ar face străinul.

— O rectificare. —

Vă știu pe scurt, că vorbăria multă e să-acia omului. Iarăș treicolor! Boala goanei după treicolorul roșu-galben-vîntă, ia, și pe aici prin Blajul nostru, din ce în ce mai îngrijorătoare dimensiuni. Nu e Duminecă dată de milostivul Dumnezeu, în care să nu vezi câte doi »împănași« cum iau drumul înspre grădina din Veza, unde provoacă fel și fel de scandaluri. Ne este încă în minte tuturor scandalul când cu petrecerea meseriașilor de astăvară. Nu e apoi nici o joie de țarg în care să nu-i vezi cum se în deasă printre pașnicii Români și cum mai dincoace mai dincolo »confiscă« la briie treicolor. Asta e un simptom ce ne duce în groază și ne face să ne cutremurăm când ne gândim la zilele de mâne...

Pașnicul Blaj parcă freamătă... și când te gîndești, că mai de mult ce liniștit era!... Azi prin îngâmfarea unor birjari ajunși și ei »domni« Blajului i-se conturbă armonia... Vezi apoi câte un »fanțos« de aceștia împănași cum se preumblă pe stradele Blajului.. Dar ce-i mai mult; au o obrăznicie nemai pomenită, că-ți intră în casă ziua în amiaza mare — ca și când el ar fi înaltul funcționar al Împăratului — numai și numai să vadă, că oare servitoarea ta sau tu nu ai cumva vre-un treicel pe la tine. Intocmai, așa, au intrat într-o zi la Dl. I. F. Negruț unde au prins a desfășura briul tricolor dela servitoare. Lucru nemai pomenit! De-acum nu mai ești în siguranță nici în propria ta casă!

Ce ar zice prietenii mei unguri dacă astfel de lucruri s'ar întâmpla cu frații lor din dulcele regat al Marelui Carol I?

De bună seamă ar zice: așa nu ieșim la cale! Și s'ar pune taică pe lucru și iată că ai vedea numai scrieri prin fel și fel de foi și broșuri cu titluri de felul acesta: »Durva bánásmod testvéreinkkel« sau »Testvéreink rabszolgásága« etc. Și-atunci s'ar întreba Quo tandem? Ei, așa ne întrebăm noi acum!

Știut e, că la vara viitoare se vor serba aici la Blaj adunările »Asociațiunii« și ale despărțământului. Pregătirile deja s'au început în mare parte. Corul ce-l va dirija maestrul muzicii române, dl. Iacob Mureșianu, își ține deja repetițiile regulate, așa încât vom fi fericiți a auzi și piese bune și și un cor la un nivel mai european, să-i zic așa. Peste tot deja de acum s'arată munca și interesul obștei. Dar de una mă întreb: »unde va

fi sa'a aceea uriașă« — și unde se vor găsi numărul necesar de locuințe?

De vre-o câteva luni petrece în Blaj mult promițătorul compozitor și profesor de muzică N. Ganea. Nime nu se interesează de bietul suflet; îl lăsa așa în »sărăcia lui bogată« fără de vre-un sprijin de dai Doamne; așa încât bietul om pare străin prin Blaj. După cât știu i-s'a dat o chiuță la gimnaz — cred că vă închipuiți — atîta tot. Alceva nu știu să i-se mai fi dat..

Din toate acestea vezi, că ce facem noi și ce ar face străinul..

În numărul de ieri al »Tribunei« s'a strecurat o greșeală regretabilă care în orice om pașnic și cinstit, lovește dureros. Să zice, că dl. C. Haubenschild e din »vița lui Árpád«. Asta e o foarte neexactă afirmație despre caracterul unui om cum se cade. Declar, — ca unul care-l cunosc de-a aproape — că nu e din »vița lui Árpád« ci e german originar din Sibiu, a doua, că e un om »cinstit și pașnic«. Și ce-i mai îmbucurător, doamna Haubenschild e o înimoa-ă părtașă a tuturor manifestărilor noastre cultura'e-naționale.

Cinstea și bunul renume — fie acela ori și cine, trebuie apărată pe dreptul și arată așa cum e! *V. Rămureanu.*

Scrisoare din Cluj.

Nădejdi de premenire. — Viața românească. — Studențimea și literatura românească. — Cor, serate literare și chestia Casinei române.

Cluj, 15 Octomvre.

Indrăznesc a nădăjdui, că din sineul tinerimii se va porni un curent de premenire a vieții românești din Cluj. Vor fi mulți, cari văd prea multă îndrăzneală și nițică nevinovăție în nădejde a mea, și trebuie să mărturisesc, că și eu m'am îndoit multă vreme, dacă capacitatea și dorul de muncă al câtorva ar precumpeni nepăsarea și indiferențismul celor mulți!

E știut, că Românii din fosta capitală a Ardealului, nu prea dau semne de viață. Doar câte-o adunare generală a despărțământului Astrei și vre-o două »petreceri cu dans« de mai aduc an de an aminte obștei românești, că există în Cluj un mănunchiu de intelectuali români și câteva sute de studenți universitari. 90% ale studențimii sînt într-o totală neorientare în chestii culturale și literare românești, iar fazele politice noastre le cunosc doar' din câte-o informație »binevoitoare« a gazetelor ungurești din Cluj. La negustori și cafe de negustori, meseriași și cafe de meseriași, cine se mai gîndește? Se pierd neștiuți de nimeni în marea de străini.

Anul acesta, seara de cunoștință a tinerimii universitare a fost cel dintâi prilej cu care s'a discutat chestia regenerării vieții românești din Cluj. S'a insistat cu acest prilej asupra necesității unei conveniri mai dese a Românilor (o mână de Sârbi, ce sînt în Cluj, se adună aproape zilnic fără vre-o organizare »cu statute«) și asupra trebuinței de a se ceti românește cât mai mult. S'a dat indemn deci pentru readucerea la viață a Casinei române, care ar îndeplini ambele trebuințe.

Eu nu prea legam speranțe de reorganizarea Casinei, pe de-o parte pentru că s'au făcut atâtea încercări neizbutite de a o trezi din somnul cel de moarte, pe de altă parte pentru că sînt semne, că studențimea nici după cât li stă în putință nu prea se interesează de literatura românească. În biblioteca Universității de pildă sînt câteva cărți de-ale celor mai iluștri savanți și oameni de literatură ai Românilor. De când am venit în Cluj am cercetat aproape zilnic biblioteca cerînd, fie și

numai din curiozitate, cărți românești. Și o spun pe conștiința mea de Român, că afară de cărțile legate, cari s'au tăiat în compactorie și afară de o carte a dlui Ghibu, care se vinde iălată, singură »Vechea mitropolie« a lui Popea am aflat-o iălată pe jumătate. Toate celelalte volume scrise de autoi ca: Iorga, Hurmuzaki, Xenopol, Crețu, Sbierea, Bianu, Bunea (cărțile lui Bunea se află toate în bibliotecă), Gherea ș. a. zac nedescăcute de ani și chiar de zeci de ani — ispre mândria tuturor acelor, cari s'au perândat de atunci ca studenți ai Universității din Cluj.

N'am crezut însă nici-odată că readucerea la viață a Casinei române ar fi peste putință. Acum sînt chiar convins, că s'a aflat drumul ce duce la ținta dorită. La consfățulrea tinerimii tînută în 13 l. c., în localitatea Institutului Petran s'a hotărît adică înființarea unui cor, care pe lângă că va cânta liturghia alternativ în cele două biserici românești, își va da concursul la organizarea de serate literare, executînd bucăți de ale compozitorilor români.

Serate literare, avînd în program câteva producțiuni ale corului, câteva declamări și o disertație tractînd orice lucru de interes: vre un moment însemnat din istoria românească, din istoria literaturii românești, ori — dacă serata se organizează în amintirea unei figuri distinse în vre-un ram al vieții noastre naționale (în politică; știință, literatură, artă) — o disertație făcînd cunoscută activitatea, ori o parte a activității aceleia — cred că s'ar putea organiza fără nici o greutate în intervale scurte. Căci fără îndoială sînt tineri, cărora nu le lipsește nici capacitatea, nici voia de a munci. Prin astfel de serate se va desvolta apoi gustul tinerimii pentru literatura românească, li-se va trezi dorul de a urmări cu atențiune chestiile culturale, literare și politice prin citirea de reviste și ziare românești și atunci indemnul de a sprijini moralmente și materialmente o casină, unde acele dorinți li-se vor putea satisface, va porni din însăși inimile lor; nu va fi declamă, ci sincer și prin urmare aducător de roade. — A înființa o casină pentru cei ce nu simt trebuința de a ceti e ceva absurd, ceace cred că dovedește îndeajuns actuala casină, care trăiește numai cu numele fără ziare, fără reviste, fără cărți, — pardon: cu cărți, dar nu de cele de cetit! *A. S. P.*

Potopul din Caraș-Severin.

— Raportul oficial al vice-comitetului comitatului Caraș-Severin către congregațiunea ordinară de toamnă, convocată pe ziua de 15 Oct. n. 1910. —

Ilustre Domnule Prim comite!

Onorată Congregațiune comitatensă.

În cele următoare doresc a-mi prezenta respectuos raportul meu despre ciclul din 13 și 14 lunie a. c. și despre rumperile de nori din 2 și 3 Septemvre, precum și despre pagubele cauzate în urma acestora.

Atât Ilustritatea Ta, care ai cules experiențe la fața locului, cât și toți membrii congregațiunii cunosc parte din experiența nemijlocită, parte din rapoartele oficiale detaliile potopului catastrofal și astfel cred că sînt dispensat de descrierea detaliată a acelor priveriști sguđuitoare, cari ni-le-a oferit puterea distrugătoare a potopului, în cari am văzut mizerie, suferința și peirea într'un grad, care a întrecut orice închipuire.

Ruine, între cari coplesită de durere își căuta populația pe iubiții săi duși de apă. Își căuta uneltele de traiu, câștigate cu sudoare, își căuta locuința, din care în multe cazuri nici urmă nu se vedea, doar cel mult drept cruce la mormânt, câte-o cărămidă.

Mulțămită lui Dumnezeu că încetul cu încetul încep să dispară urmele peirei.

Constat aici relativ la catastrofă numai atât, că istoria comitatului Caraș-Severin nu înseamnă în ultimele secole o asemenea catastrofă, o lovitură atât de înfricoșată, ale cărei urme să se fi extins asupra unei jumătăți din teritoriul comitatului.

În liniamente generale doresc a aduce aici la cunoștință azele dispozițiuni pe cari le-am făcut în scopul stabilirii pagubelor cauzate prin potop, a alinării mizeriei populațiunii și în scopul ferii în viitor de asemenea păgubiri.

Înainte de toate am ordonat stabilirea detaliată a pagubelor cauzate prin potop, care procedura s'a și încheiat.

Am pus deosebit pond, ca conșcrierea pagubelor să fie dreaptă, liberă de orice considerații secundare, în care scop am înstituit spre evaluarea pagubelor câte o comisie, din care făceau parte ca membri afară de notarul și vice-notarul comunal, resp. de învățător și primar câte doi locuitori din comună, pe deplin vrednici de încredere, cari cunosc referințele materiale ale populației.

Stabilirea pagubelor s'a făcut pe lângă ascultarea celor păgubiți.

Am dispus ca lucrările să se expună după terminare spre vedere publică, înviându se prin publicatiune populația, ca să le poată controla și eventual face observările.

Le-am impus prim-prefetilor ca datorință să controleze aceste lucrări, eu însuși am controlat în mai multe rânduri modul de executare al ordinului.

Aduc la cunoștință într-o tabelă rezultatele compuse detaliat după comune.

Datele principale ale acestor tabele sumare le aduc în cele următoare la cunoștință:

Potopul din 13 și 14 Iunie și 2 și 3 Septembrie a lovit pe teritoriul comitatului 95 comune, a căror populație numără 163982 suflete. Numărul familiilor păgubite este 12337, numărând 45000 membri.

Că dintre aceste câte familii sânt avizate la ajutor și resp. pot aștepta ajutor și că între cei păgubiți în ce mod se va împărți suma de ajutor, deocândată nu se pot fixa decât numai după încheierea colectei, când se va ști precis ce sumă și la dispoziție spre ajutorare și vom avea la mână certificatele autorităților locale despre starea activă și pasivă a averii celor păgubiți, cari tocmăi acum se liberează.

Căci după părerea mea va trebui să luăm ca directivă la împărțirea ajutoarelor afară de suma pagubei suferite și relațiunile familiilor păgubite, capacitatea de câștig a membrilor familiilor, averea lor și sarcinile.

Ajutorare justă și echitabilă numai în acest mod este cu putință.

I.

190 vieți omenești au căzut pradă potopului și anume la 13 Iunie: 188, iar la 2 Septembrie 2 vieți.

a) În cercul Bozovicului au pierit 47 persoane și anume după comune: În Bozovici 12, Dolboșeș 13, Mocerș 1, Șopotul vechiu 1, Șopotul nou 19 și în Borloveni vechi 1, între aceștia 15 bărbați, 13 femei, 10 băieți și 9 fete.

b) În cercul Jemului au pierit 24 persoane și anume după comune: În Bogodiuș 2, Lescovița 11, Năidaș 4, Sasca-română 3, Slatina 3, Sasca mont. 1, între aceștia 9 bărbați, 7 femei, 4 băieți și 4 fete.

c) În cercul Caransebeșului au pierit 6 persoane și anume după comune: În Mărul 1 și în Var 5, între cari 4 bărbați, 1 femeie și 1 băiat.

d) În cercul Moldovei 71 persoane și anume după comune: În Dolnia Liubcova 50, Gorula Liubcova 9, Sichevița 9, Moldova-nouă 3, între cari 15 bărbați, 22 femei, 15 băieți și 19 fete.

e) În cercul Oraviței 1 persoană și anume un bărbat din Stalerlak.

f) În fine în cercul Teregova 8 persoane și anume: În Mehadica 1, Corniareva 3, Armeniș

1, Teregova 2, Verendin 1, dintre cari 3 bărbați, 3 femei, 1 fecior și 1 fată.

În adausul la acest raport aduc înșirarea cu numele a celor decedați.

II.

Pagubele cauzate în edificii.

A) Paguba totală cauzată în case, parte dărâmate cu totul, parte numai ruinate face 661.651 cor. din care sumă vine pe casele rupte cu totul 396307 cor. și pe casele stricate 365524 coroane.

B) Paguba totală cauzată în edificiile laterale în parte dărâmate cu totul în parte ruinate face 384792 cor. din care sumă vine pe edificiile laterale rupte cu totul 244.006 cor. și pe cele stricate 140786 cor.

III.

Pagube cauzate în animale.

Suma totală cauzată în animale de casă și paseri face 90017 cor. din care sumă: a) 94 hoi 15210 cor., b) 41 cai 7250 cor., c) 31 vaci 13520 cor., d) 519 porci 17.104 cor., e) 1943 oi 19405 cor., f) 15432 păseri 15.818 cor., g) 187 coșnițe de albine 2710 cor.

VI.

Pagubele cauzate în pământ roditor, mai de parte în recolta de câmp și de poame.

Teritoriul pământului devenit pentru totdeauna sau pe mai multă ani de nefolosit face în sumă rofuzită 3564 jughere, iar paguba cauzată prin aceasta face 1,967839 cor.

Paguba în recolta anului curent în arături, poame, grădini și livezi face cu totul 2,447.663 cor., din care sumă:

- 1. 527 stânjeni sîmăncături 219593 c.
- 2. 954 > poame 391470 c.
- 3. 305 > arătură 1,032496 c.
- 4. 1268 > livadă 460163 c.

5. Moștile (oruniști) cu totul nimicite fac 383431 cor.

V.

Pagubele cauzate în mijloacele economice. Suma totală a pagubelor suferite în unelte economice, proprietatea singuraticilor locuitori, în victualii și produse economice duse de apă sau stricate cu totul, face 266071 cor.

Paguba întreagă, afară de drumurile comunale și de țarină, cari se vor înșira mai la vale, face deci 5,887.643 coroane.

VI.

Potopul a cauzat mari pagube și în drumurile comitatense, comunale și de țarină.

1. Restabilirea drumurilor comitatense reclamă 611040 cor. inclusive poduri etc., (24 poduri rupte cu totul și 37 stricate).

2. Restabilirea drumurilor comunale 499000 coroane.

3. Restabilirea drumurilor de țarină 204630 coroane.

Ministrul de comerț a pus în vedere întreaga sumă pentru restabilirea drumurilor comitatense, iar pentru cele comunale și de țarină a pus în vedere odată pentru totdeauna suma de 200 mii cor., din care sumă au să se acopere cele mai necesare. E acum rândul congregațiunii comitatense a decide asupra modului cum se va folosi această sumă. În conformitate cu propunerea mea, prezentată deosebit, țin ca la distribuirea acestei sume să se țină seamă de starea materială a comunelor și de măsura în care au fost păgubite de potop.

Relativ la celelalte dispozițiuni raportează următoarele:

Luând în considerare, că 512 case s'au prăbușit, ori au devenit de nefolosit, m'am îngrijit ca cei rămași fără adăpost să fie în mod provizoriu încastrăți, am luat mai departe dispozițiuni, că în locurile spălate de apă, unde eventual vor mai putea fi expuse la primejdii să nu

se mai construiască edificii, designându-se populațiunii alte locuri corespunzătoare. Îndeosebi m'am îngrijit ca locuitorii comunei Șopotul nou, cari acum pentru a treia oară au fost atinși de catastrofă, să fie colonizați pe loc mai potrivit și mai scutit.

Dispozițiunile în privința aceasta le-am și luat în conștădere cu Comunitatea de avere a fostului regiment confinar româno-banatic, designând un loc, care formază de prezent proprietatea societății priv. a. c. f. austro-ungare.

Aceasta se poate face numai prin un schimb, având a-și căpăta societatea c. f. echivalentul din pădurile erariale, iar erariul din pădurile Comunității de avere. Pașii necesari s'au făcut deja, dar reclamând finalizarea chestiunii de timp, s'a a nănat construirea de nou a caselor din Șopotul-nou pe primăvara anului viitor, adăpostindu-se până atunci cei lipsiți parte la sălășe, parte la vecini și nesmuri.

Din celelalte comune încă s'a pus în cugere mutarea caselor din locurile primejdite, anume în Bozovici, Bogodiuș, Dolnia Liubcova, Globireu, Globucraiova, Crușoveș, Mehadica, Petric, este de trebuință așezarea caselor pe alocuri noi, dar — afară de Dolnia Liubcova și Mehadica, cu greu se află în aceste comune loc potrivit, dar și populațiunea se împotrivesc la mutarea caselor în alt loc.

Pentru construirea de nou a caselor și edificiilor laterale, a votat pe teritoriul său Comunitatea de avere a fostului reg. conf. românobanatic suma de 100.000 cor. ajutor și totodată lemn gratuit pentru aceste construcții, care iarăși face cam 100.000 cor.

În scopul oferiței aceluiaș ajutor din partea comitatului fostului regiment conf. săb. banatic pe teritoriul celui aparține, am prezentat o adresă la loc competent. Comitetul a decis a da gratuit lemnele necesare pentru construire.

Întru ajutorarea celor săpăstuiți am pornit deja după prima știre o acțiune de ajutorare, la care a participat întreaga populațiune fără deosebire de religie și naționalitate. Comitetul de a ține s'a constituit sub patronajul dlui secretar de stat dela interne Em. Jekoffy sub președinția dlui comite Dr. Zoltan Merive și al P. S. L. Dior episcopul Dr. Vasile Hossu și Dr. Mircea E. Cristea, inițind colecta în și afară de hotarele comitatului.

Rezultatul până acum este:

1. La ministrul internelor au intrat 364.44497 coroane.

2. La comitetul de acțiune 61.65302 c.

3. La vice-comite 7801053 cor.

Adăugând la aceste și ajutorul de 100.000 cor. dat de Comunitatea de avere a reg. conf. românobanatic de 100.000 cor. cât și lemnele gratuite, cari fac tot atât, rezultă ca sumă totală colectată până acum 70410852 cor.

Colecta se continuă încă și în Noemvrie se va încheia, când se va căpăta ajutoarele.

Ca prim ajutor s'a dat până acum din suma colectată în bani și victualii suma de 14010 cor. și anume:

Populațiunii de pe teritoriul cercului

Bozovici 4000 cor.

Jem 2050 >

Moldova 2600 >

Orșova 4560 >

Teregova 810 >

Din străinătate.

Rusia despre tripla alianță. Ziarul «Nova Vreme» din Belgrad anunță după o știre din Petersburg că cu ocazia întâlnirii din toamna aceasta a ministrului Aehrenthal cu San-Giuliano la Turin, ministrul Aehrenthal a cerut ministrului de externe al Italiei Invoirea ca Turcia să poată intra și în mod oficial în tripla alianță. Diplomatul italian însă a declarat că nu dă și nici nu va da Invoire la aceasta nici acum, nici de aci înainte, indiferent de urmările avantajoase și desavantajoase care ar avea acest act. Și, după

Pentru cumpărare
do
pălării pentru copii și domni **cel mai bun magazin e a lui** **SUC. EMMER FERENCZ**
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

menționatul ziar, aceasta ar fi motivul că Turcia își caută iarăși aderenți în Italia, pentru a câștiga diplomații acestei țări pentru o politică filo-rusă în Balcani.

Atentat contra președintelui Braziliei. Din Paris vine știrea unui atentat îndreptat contra președintelui Braziliei Fonseca, pe când mergea cu automobilul la Cherbouurg. Atentatorii așezaseră sărme groase în calea automobilului și acesta s'a împiedecat de ele gata să se răstoarne. În momentul când s'a oprit atentatorii au tras focuri de pușcă asupra președintelui, dar fără ca să-l atingă. Nu se știe însă cu siguranță, dacă atentatul a fost îndreptat contra președintelui sau a unul controlor dela căile ferate pe care greviștii îl pânneau atei.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 17 Octombrie n. 1910.

— **Jubileul Universității din Iași.** Joi seara a avut loc în Iași adunarea marei colegiu Universitar sub președinția dlui Dr. Gh. Bogdan, rectorul Universității, care a expus părerea M. Sale Regelui ca se bările jubilarie să aibă loc după 15 Mai.

Consiliul în urma acestei comunicări a decis ca serbările să aibă loc în zilele de 21 și 22 Mai, delegând totodată pe d. n. Dr. Bogdan să plece la București, pentru a aduce acest lucru la cunoștința M. S. Regelui.

— **»Revista politică«.** Din Cernăuți ni-se știe: Duminecă în 16 Oct. reapare în Suceava vechea foaie națională »Revista politică«. În vreme grele apare — înainte de 20 ani erau aceleași stări tubure ca și acum.

— **Accidentul de automobil al generalului Crăiniceanu.** Un grav accident de automobil s'a întâmplat Joi, între orele 2 și 3 d. a., familiei dlui general Crăiniceanu, ministru de război.

Între km. 10—11 Băneasa-Otopeni, automobilul în care se aflau: d. general Crăiniceanu, cu doamna, domnișoara și fiul său Puiu Crăiniceanu, întors de curând din străinătate, era condus de aceasta din urmă.

În acel moment venea din spre Otopeni o căruță cu un cal, condusă de un sătean.

Căruța mergea prin mijlocul șoselei iar calul era lăsat în voie.

Atunci, pentru a înălțura un accident inevitabil, înărlul Puiu Crăiniceanu, a lator brusca mașina.

În acel moment automobilul s'a răsturnat și a căzut în șanțul din stânga șoselei.

Toate persoanele cari se aflau în automobil au fost rănite.

Starea răniților nu inspiră totuși nici o teamă și viața dlui ministru și a familiei sale nu este deocamdată în nici un pericol.

Domnul general Crăiniceanu are trei coaste fracturate și două leziuni la cap: una la tâmpia stângă și a doua la frunte.

Doamna general Crăiniceanu a fost greu lovită în abdomen și în stomac, având mai multe leziuni în această regiune.

În afară de acestea d. na. general Crăiniceanu mai are două coaste rupte.

Domnișoara Crăiniceanu are mâna stângă complet fracturată mai sus de încheietură, iar pumnul deformat.

S'au primit ajutoare dela postul Otopeni. După ce automobilul a fost ridicat și răniții scoși de sub el, s'a telegrafiat la București să trimită două automobile.

Membrii familiei Crăiniceanu au fost aduși cu aceste automobile în Capitală.

La locuința dlui Crăiniceanu a fost chemat în grabă medicul familiei dl Dr. Geruta, care a sosit împreună cu un asistent al d. sale.

Domnul Dr. Geruta a examinat răniile și a pansat pe pacienți, dându-le asigurare că nu este nici o gravitate.

Cu prilejul accidentului a fost rănit și șoferul, care se afla în dreapta dlui Puiu Crăiniceanu.

M. S. Regele și A. S. Regală Principele Ferdinand s'au interesat în deaproape de accidentul petrecut familiei dlui general Crăiniceanu și de starea ministrului de război.

— **Steagul roșu în Bulgaria.** Din Sofia se anunță: Senzația zilei e steagul roșu arborat la primăria din Samocov în baza hotărârii consiliului comunal.

Conflictul între autoritățile superioare și consiliul comunal e grav din această cauză, deoarece primarul cât și consilierii, refuză categoric să-l coboare de pe frontispiciul primăriei.

Autoritățile au hotărât îndepărtarea steagului roșu prin forța polițienească și darea în judecată a întregului consiliu comunal.

— **Zborurile lui Vlaicu.** Din București se scrie: Într'una din Duminecile viitoare pe hipodromul dela Băneasa d. Vlaicu va face mai multe experiențe de zburat cu aeroplanul inventat de d. sa.

Ministerul de război ia promis să-i dea tot concursul pentru ca publicul care nu va plăti taxa de intrare, să nu poată urmări aceste zboruri. În acest scop, pe o rază de un kilometru se vor așeza trupele din garnizoană.

— **Premiile aviatorilor Francezi.** Raportul despre zborul ce l-au avut Francezii în aviațiunile spane că începând din 1908, de când Henry Farman a parcurs cel dintâi distanța de un kilometru, aviatorii Francezi au câștigat premii cari toate la obținut fac suma de 2,498.300 franci. În suma aceasta însă nu e cuprinsă suma premiilor câștigate în străinătate, cari se urcă la peste trei milioane. Recordul premiilor la ajuns Leon Morane, care a căzut de curând victima unei catastrofe a aparatului său. Premiul câștigat de el, a fost de 300.000 franci.

— **Manifestații contra negustorilor.** Scumpirea traiului a dat în cele mai multe părți imboldul nemulțămirii, mai ales între poporația săracă, care nu poate ține pas cu scumpetea crescândă a alimentelor. În Italia nemulțămirea și-au ajuns culmea, și de câțiva vreme dănează o fierbere crescândă în popor. După cât se anunță, în Perugia nemulțămirea a împins poporul la manifestații și o mare mulțime de oameni au pătruns în hală și au atăcat pe negustorii nesățioși. Poporul infuriat a distrus toate teșghețele și precepețele cari vindeau ouă le-au trântit în coșnițele cu marfă, încât întreagă hală era numai un pârău de gâlbănuș de ouă. Manifestațiile începură să ia proporții îngrijitoare și a trebuit se întrevină poliția pentru restabilirea ordinii.

— **Tragedia unui proces de divorț.** Ieri a avut loc o scenă tragică în palatul de justiție din Paris. Judecătorul încerca o împăcare în procesul de divorț al soților De Jossé. Nevasta însă nu voia să audă de nimic. Atunci soțul disperat a scos revolverul și și-a tras un glonț în cap. Rănitul, care e feciorul unui ofițer din statul major, a fost transportat la spital.

— **Căătoria aeriană peste Atlantic.** După cât se anunță din Atlantic City, Sâmbătă dimineața aviatorul Wellmann și-a început mult așteptatul drum cu dirijabilul peste ocean. Ascensiunea s'a făcut în fața unui numeros public dimineața la orele opt, în condițiile cele mai favorabile. Aparatul a apucat spre nord-est, cu o înălțime de 20 înălțimi. Aviatorul Wellmann nu avea de gând să plece, dar văzând vântul favorabil s'a folosit de prilej. La ceasurile două au primit de pe balon o telegramă în care anunță că toate sunt în rîndulă, dar aerul e înțesat de o negură deasă. Dirijabilul a fost văzut pentru cea din urmă dată din Long Island.

— **La fondul »Andrei baron de Șaguna«** pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, al »Reuniunii meseriașilor sibieleni«, s'au mai făcut următoarele dăruiri: Dna Veturia Triteanu n. Mureșanu, din prilejul hirotonirii soțului său Lezar Triteanu întru presbiter, 5 cor.; iar următorii frunțași din Brașov Stupini, cercetând salele frumos decorate ale Reuniunii, au dăruit și anume: Gheorghe

Tăban, Inv. 1 cor.; Ioan Cârstea, Gheorghe Puiu, Gheorghe Constantin, Dumitru Negură, câte 40 bani; Romul Cosma, Inv. 60 bani și Victor Tordășianu, prezident 10 bani.

— **Biblioteca Academiei române.** În luna Septembrie 1910 s'au consultat 2297 volume și broșuri tipărite de către 866 cetitori; 127 manuscrite, 22 documente, 24 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 173 cetitori.

Colecțiunile bibliotecii au sporit în această lună cu 926 volume și broșuri, 118 numere de reviste române, 186 reviste străine, atlase și hărți, stampe și portrete, 6 volume manuscrite, 3 documente, fotografii, — albumuri, 2059 foi volante, — note muzicale.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrite și documente dela 8 la 12 și dela 1 la 6.

— **Viriliștii români în comitatul Albel** infericare pe 1911 sânt următorii:

D. Victor Mahalyi, metropolit, Ioan M. Moldovan, econ. canonic, Ioan Cirtlea, proprietar, Dr. Alexandru Pop, medic, Ioachim Totolan, paroh, Dr. Augustin Dumitrean, medic, Dr. Octavian Prie, profesor, Nicolae Adamovic, paroh, Dr. Danil Szabó, avocat, Dr. Laurențiu Pop, avocat, Ioan F. Negruțiu, profesor, Francu Botan, paroh, Gheorghe Bărbat, protopop, Iulius Vălc, proprietar, Popa B. Oorea, proprietar, Dr. Silvestru Nestor, profesor, Florian Rusan, paroh, Rubin Pațija, avocat, Dr. Iuliu Manu, avocat, Constantin Coibas, proprietar, Gheorghe Vancea, proprietar, Teofil Faur, neguțitor, Smeon Ispas, (Dais), proprietar, Nicolae Florescu (Ighiu), proprietar, Ioan Maior, forestier, Theodosia Lobonțiu, proprietar, Dr. Ioan Marciaș, avocat, Ioachim Folea, avocat, Iosif Muntean, proprietar, Samoilă Crăciun, proprietar, Virgil Pop, (Blaj), profesor, Vasile Orașan, paroh, Petru Fișeșan, proprietar, Dr. Laurențiu Nestor, avocat, Dumitru Gola, paroh, Dr. Gheorghe David, avocat.

Membrii suplenți: Isac Henteș, paroh, Ioan Bilea, paroh, Arion Blașian, Gavrilă Precup și Ioan Chirliă

— **Convocare.** Despărțământul protopopesesc Radna al reuniunii învățătorilor români ort. din protopoplatele aradane I—VII își ține adunarea sa de toamnă Mercuri în 13/26 Oct. a. c. la școala de fete din Cavin, pe lângă următorul Program: 1. Dimineața la 10 oare Chemarea Duh. Sfânt. 2. Prelegeri practice. 3. Deschiderea ședinței. 4. Constatare prezențelor. 5. Reflexiuni asupra prelegerilor. 6. Citirea rapoartelor. 7. Incasarea taxelor. 8. Propuneri și interpelări. 9. Defigerea locului pentru adunarea prox. 10. Închiere.

La această adunare sânt poziți toți membrii desp. proximi și toți binevoitorii școlii, Cavin, la 2/15 Octombrie 1910. Vasile D. Ilieșu, președinte. Traian V. Givulescu secretar.

— **Epidemie în Budapesta.** După primejdia holerei în Budapesta s'a ivit un nou flagel scarlatul, care bântue cu multă furie, mai ales prin mahalăile Budapestei. Oiciul sanitar a luat toate măsurile preventive pentru a împiedica lăptirea acestei flagel primejdios și totuși după cel din urmă raport oficial, până acum se află în capitală o sutăcincizeci de bolnavi cari sânt îngrijii într'un spital special.

— **Atentat contra unui tren.** Din Constantinopol vine iarăși știrea unui nou atentat contra trenului ce venea din Sibesidse, întâmplat între Kukauova și Adjarlar. În urma exploziei de dinamită locomotiva și șapte vagoane au fost făcute puzderii. Se crede că e la mijloc un atentat îndreptat contra pașei Torghut care condusesse expediția de dezarmare contra Albanezilor, dar nu pare să fie exclusă că acelaș atentat a fost îndreptat și contra valiului din Kosovo, căci credeau că se află amândoi pe acelaș tren, dar din fericire nu erau aici, urmând un drum în altă direcțiune. Atentatorii n'au pierdut țurma, pentru a se face o anchetă minuțioasă s'au trimis trupe la fața locului și s'a declarat stare de asediu în toată preajma.

— **Brahmanii și Pariășii în partidul social-democrat.** — Iată cum își bate joc Bernstein de starea de lucruri din partidul social-democrat german, asemănând pe frunțașii teoreticieni, puri, cu Brahmanii, iar pe deputați, etc., cu Pariășii.

Căci parabona o strămută în India.

«Mulțimea social-democrației indiene — păstrind împărțirea străveche în caste — se împarte în două caste — se împarte în două clase. Unii sînt teoretici aspri, cari au însărcinarea de a păstra neatinsă curățenia doctrinei marxiste și a o propovădui. Se fereșc cu grije de orice acțiune, care ar însemna cituși de puțin recunoașterea statului de azi. De pildă și dările lor le plătește Casa partidului. Clasa aceasta samină cu casta brahmanilor; cealaltă, a deputaților și a celorlalți reprezentanți ai partidului în corpurile electivă sînt la fel cu Parișii.

Ca și aceștia fac toate treburile necurate, fără de cari nu numai casta brahmanilor, dar nici chiar nația întregă n'ar putea ființa. Acești parișii au voie să vie în atingere cu partidele protivnice, ba chiar au datoria aceasta, întrucît socot că poate fi de folos pentru partidul întreg.

Au voie să viziteze chiar și curtea vice-regelui.

La congresele anuale, deputații și alți reprezentanți de-aceștia, au mai întii datorie să dea seamă de lucrarea lor.

Apoi Brahmanii critică aspru de tot această activitate, din punctul de vedere al doctrinei pure. În sfîrșit, se votează o saratrahata, care, de regulă să primește cu unanimitate, fiindcă nici parișii nu se cred în drept a tăgădui sfîntenia dogmei. Dar își urmează înainte treburile lor necurate și la anul se supun la altă saratrahata, care-l spală de păcat.

Oricît de ciudată s'ar părea astfel de instituție, a avut două urmări bune: a păstrat neprihănită doctrina și a făcut cu puțință cea mai felurită și mai întinsă activitate practică. Tot odată a împiedecat dezbinarea partidului.

Intrebarea este: s'ar putea introduce acest obicei indian și în partidele socialiste europene? Anevoie, căci acolo izvoarește dintr'o tradiție veche de mii de ani.

— »Balul costumat din Arad«. În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școale de fete.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Intrunirea agricolă din Săsăuși. Comuna Săsăuși (cerc Nochrich) e cea mai de seamă comună românească de pe Valea-Hărtibaciului. Ea e locuită de o populație vigoasă, harnică și deșteaptă. Locuitorii ei, în mare majoritate, se îndeletnicesc cu cumpărarea și vânzarea de vite. Acești negustori deștepți și îndemnatnici cutrieră aproape toate târgurile din Ardeal și daraverile lor negustorești merg de minune.

Intreagă comuna, cu străzi regulate și în parte pardosite, cu case nouă, aproape toate acoperite, cu case cu țiglă, cu supraedificate economice, corespunzătoare, cu o frumoasă prăsilă de vite, își face cea mai bună impresie. Deși între condiții locale priincioase, acest popor până bine decurând a fost lipsit de așezăminte, cari se aibă de scop ajutorința reciprocă a locuitorilor. Cum Săsăușul e în mare depărtare de orașelele din partea locului și cum comunicația e din cele mai anevoioase, căpeteniile comunei în frunte cu zelul paroh G. Gergel, acum sânt 9 luni, temeiul au pus unei societăți de consum, și afacerile prăvăliei în scurt timp au produs roadele cele mai binecuvântate.

În timpul mai nou conducătorii consumului au crezut de sosit timpul pentru alcătuirea unui nou așezământ cu menirea de a lucra la ridicarea nivelului moral și material al locuitorilor din Săsăuși. La apelul lor, adresat comitetului central al »Reuniunii române agricole sibiene«, pentru a întreprinde cu sfaturi și îndrumări a aflat răsărușul dorit.

Reprezentantul Reuniunii, dl secretar Tordășianu, s'a prezentat Duminică, la 9 Octomvre n. c., în comuna Săsăuși, îmbrăcată din acest norocos prilej în haină de sărbătoare.

Intrunirea agricolă propriu zisă s'a început la ora 11 a. m. și a durat până la ora 3 d. a. Părintele Gergel binevențind pe dl Tordășianu, mulțamește Reuniunii agricole pentru atențiunea dată invitării Săsăușenilor și-i rog roagă să jertfească câteva momente în folosul acestei populațiuni dornice de a apuca pe calea progresului.

Dl Tordășianu pune în vedere, că prin faptul prezentării sale în Săsăuși s'a realizat în cele din urmă o veche dorință a Reuniunii noastre agricole, care de mult a luat în programul său de lucru înținerea unei întruniri acolo, apoi ne vorbește despre diferitele căi și mijloace, de cari Reuniunea se folosește pentru a fi folositoare obștei noastre. Trecează despre felurile mașini și unelte economice, cum e plugul mai perfecționat, mașinile de sămănat, mașinile de îmbătut, despre trior, grapă de mușchi, săpătoare, mașina »Tornado«, despre cultura nutrețurilor măiestrite (napl, trifoi, lăternă etc.), despre cultura și valorizarea poamelor, despre soiurile superioare de vite, despre valorizarea diferitelor soiuri de produse etc., etc. și conchide, că e timpul suprem să ne gândim la alcătuirea unei instituțiuni a noastre proprii, pentru care dacă muncim să fim asigurați, că roadele produse tot numai în folosul nostru propriu au să rămână.

În această ordine de idei se rapoartă la activitatea laudabilă și la sporul îmbucurător ce-l fac însoțirile de credit satești sistem Raiffeisen, pentru cari de scurt timp au început a se încălzi și până cei mai pesimiști și mai puțin altruști ai noștri. Arată felul de alcătuire al acestor fel de însoțiri, expune avantajile ce le au societarii și conchide, că dacă vorba este de a lucra cu pași repezi la ridicarea noastră morală și materială, apoi să ne hotărîm pentru înființarea unei însoțiri satești sistem Raiffeisen în Săsăuși.

Bună impresie a făcut partea ce au luat-o la discuțiune doi fruntași, cari cunoscuți cu mersul însoțirii din Rucăr și Apoldul-inf, și-au espus părerile în afacere, îndemnând obștea să dea finanță însoțirii.

Rezultatul îmbucurător al discuțiunii a fost, că peste 50 economi s'au înscris la proiectata însoțire, carei în adunarea generală constituția au ales direcțiunea, comitetul de supraveghere și pe casler, mai restând a pregăti actele trebuincioase pentru înregistrarea firmei. Dl Tordășianu, aflând în acest rezultat al muncii de aproape 4 ore, cea mai înaltă recompensă a ostenețelor sale, dorește însoțirii de credit sistem Raiffeisen din Săsăuși, care este a 19 a în comitatul Sibiu, roade îmbelșugate. Noua însoțire a decretat să intre la proiectata Centrală a însoțirilor noastre.

»Invingătorul«.

Concurs cu premiu. Cu scop de a fi cât mai folositori obștei noastre de pretutindenea, care se îndeletnicesc tot mai mult cu cultura pomilor, publicăm prin aceasta concurs pentru cea mai bună carte din pomării, în care să se dea îndrumările de lipsă în toate trebile pomării.

Cartea să se scrie în stil popular spre a putea fi înțelesă de ori care econom doritor a cultiva pomi.

Lucrarea cea mai bună va fi premiată cu 100 coroane și se va tipări pe spesele Reuniunii.

Manuscrisurile să se înainteze subscrisului comitet până la 1 Ianuarie 1911 n.

Sibiu, 13 Octomvrie n. 1910. Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«. Pant. Lucuța prezid. Victor Tordășianu secretar.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Dr. Onisfor Ghibu: Ziaristica bisericăască

la Români. Studiu istoric . . . 2.—

» Limba nouălor cărți bisericăști 1.—

» Der moderne Ultrakismus

oder die Zwelsprachigkeit in der Volksschule 2.—

» O călătorie prin Alsacia Lorena. Țara și școlile ei —.75

Tib. Brediceanu: Aurora. Vals pentru

» » piano 2.—

» » Rândunica. Vals pentru

piano, ed. II a 2.—

» » Preludiu și hora compuse pentru piano. Ed.

II a 2.—

» » Viorele. Vals pentru

piano. Ed. II a 2.—

Va apare în zilele cele mai apropiate:

„La cărările vieții“

de Lucian Bo'caș,

un Volum elegant de vre-o 7 coale de tipar.

Prețul unui Volum: 1.50 cor. România lei 1.50.

Se poate comanda dela Tipografia »Tribunei« sau dela autor în Budapesta, VII Zugló u. 16.

Va apare în zilele cele mai apropiate:

SERI ALBASTRE

Pentameron

De Lucian Bo'caș,

Conținând cinci povestiri din viață.

Prețul unui Volum: 1.50 cor. România lei 1.50.

Poșta Redacției.

Sibiu. Greșești. Autorul corespondenței din numărul 211 (»Scrisori din Sibiu«) nu e dl Em. Borcia. Firește, oricât ai dori, numele autorului nu-l putem destăinui.

Poșta Administrației.

Eugen Muntean, Verd. Mai aveți 2 cor. până la finea anului 1910, de tot a și plătit 24 cor.

Ioan Tau, Șomoșcheș. Mai aveți 10 coroane de plătit în abonament până la finea anului 1910.

Stefan Alba Brád. Am primit 20 cor. în abonament.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și con»

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eitz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 378.

Loc deschis.^{*)}

Epistolă deschisă,

cătră dl vice-prezide al băncii »Economul« Dr. E. Dăianu, protopop gr-cat. în Cluj.

«In zilele cele de apoi vor urma timpuri primejdioase: Și vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de argint, măreți, trufași, hulitori». II. Tim. 3. 2.

Dle vice-prezide! Inainte de aceasta cu cinci ani, încă erai vice-prezide la »Economul« ca și acum. Atunci ai fost ridicat la demnitatea aceasta din partea mea. Acum din partea necesității, căci nu se mai găsește om de treabă în Cluj, cine să fie prezide și vice-prezide la bancă. Iurisconsultul institutului era atunci Dr. Frâncu, ridicat la vrednicia aceasta din partea președintelui de atunci Dr. A. Isac, chiar de pe stradele Clujului, unde ajunsese după refugiul dela Sibiu.

Intrigele diavolești plămădite în creerii lui A. Frâncu au adus cu sine de direcțiunea în fruntea căreia stai atunci (prezidele A. Șarkadi, om neputincios ce era, nu număra nimic ca președinte) în scurtă vreme a schimbat situațiunea cu desăvârșire de bancă.

Isac a fost silit să vă părăsească. Frâncu l-a declarat de nebun în »Gazeta«. După aceea am fost eu luat la goană. Cinci ani v'ați fost trudit să mă puneți pe banca criminalilor, numai puțin, decât cu 199 de cazuri de defraudări, înșelăciuni, jefuiri, furturi, despoieri, falsificări de documente etc.

La adunarea generală extraordinară din 28 Nov. 1905 convocată în urma sentinții tribunalului reg., unde a-ți silit pe acționarii fondatori să alerge, pentruca să vă silească a le da samă despre gospodăria făcută în averea lor, v'a succes să îmbătați lumea și pe mai mulți acționari, pe la cari ai colindat toată vara, cu o cârdă de minciuni în proțap, ca să creadă, că eu în adevăr sânt un tâlhar ordinar, deci vrednic de a intra în pușcărie și de a fi exterminat cu familie cu tot!

Atunci v'ați constituit după cum v'a plăcut. Ați ales de președinte pe dl Almașan, avocat. Acesta ca om practic și jurist excelent, curând a și văzut în cărțile cele falze, cu cari vă jucați la institut. Și și-a dat abdicerea. Asemenea dr. A. Vaida, care intrase peste voia lui Frâncu în direcțiune.

După Dr. Vaida au și aruncat Frâncu și Dăianu cu noroiu, ca să-l facă imposibil. Să ne aducem aminte de cele 2 telegrame din »Nap«. Faptul acesta a scandalizat toată românimea, și i-a făcut imposibil, chiar pe urzitorii ei.

În locul lui Almașan ați ales pe dl canonic Izidor Marcu din Blaj, care blajin cum este, a tot subscris »ab invizi banc«, ca în jocul de cărți, toate propunerile lui Frâncu dimpreună cu ceilalți membrii în direcțiune, până la ridicarea salariului lui până la imposibilul la o bancă de calibrul »Economului«.

De vice-președinte ați ales pe repausatul Ioan Nestor, o nulă românească, care suferea de muierea clerilor, morb în care a și răposat. Cu el s'a scoborit în mormânt cel din urmă vlăstar din familia popei român din Dezmir cu numele acela.

În modul acesta ați îmbătat acționarii cu apă rece.

«Răvașul», »Unirea« din Blaj, »Revista economică« și »Gazeta« din Brașov, vă erau ziare oficioase. În »Răvașul și Gazeta« erati preamăriți până la al șaptelea cer, pentru isprava ce ați făcut-o. Tipograful P. Bariț din Cluj nu avea destui culegători, ca să culeagă manuscrisele date în numele direcțiunii, concepute fără știrea ei de avocatul națiunii: Dr. Amos Frâncu.

În ele autorul a dat dovadă, că nu s'a născut pentru a fi avocat, apărător al dreptății, ci un românțier pentru pieze senzaționale, ce dacă le cetesc servitoarele beau leșie ca să se prăpădească.

Curînd după aceea a-ți îndesat în direcțiune pe a doua nulă românească din Cluj, pe vestitul Po Lacri, care mai nainte de a intra și-a transcris toată averea pe nepoți, să poată vota cu suflet liniștit toate propunerile avocatului național Frâncu.

Pe acest român l-a fost scos Frâncu din direcțiune cu cuvintele: afară cu slujbașul ungu-resc în 1901 — ca în 905 să-l aducă de bun

*) Pentru cele cuprinse la rubrica aceasta nu primește răspundere Redacția.

român și bine dresat în curatorat, unde a ținut școală cu el. Caracter nu-i vorbă! El a fost intrigat la comitat pentru depunerile orfanilor de s'a ridicat dela bancă de tot.

Ei bine. În lume toate au sfârșit, până și șarlataniile cele mai mizerabile. Până în Iunie a. c. când Curtea de apel din Cluj v'a dat de gol și de rușine cu denunțările făcute de direcțiune sub prezidiul unui canonic și unui protopop vestit și aspirant la vlădicie.

De atunci încoace situația s'a schimbat de tot. *Decisul unanim al tuturor forurilor competente însamnă moarte morală pentru partea ce a rămas de rușine cu denunțările. Și omul mort moralicește nu are altă scăpare, de cât să se retragă din societatea cinstită la o parte, să lase loc altora, ca să facă ordine și să dreagă ce a stricat Dlui cu atâta ușurătate și nesocotință!*

Aceasta o pretinde convenția socială, morala publică, pudiciția buna cuviință și bunul simț!

Să cuvinea dară ca momentan după finalizarea cauzelor criminali, să convocați o adunare gen. extraordinară. Să raportați sincer despre starea și dezastrul ce v'a ajuns. Să fi cerut cercetare disciplinară asupra voastră, și până la limpezirea afacerii încurcate să vă fi retras la o parte, punându-vă posturile la dispozițiunea acționarilor! Acesta e lucru atât de elementar între oameni ce să respectă pe sine, de și naivul nostru jurisconsult cred că-l aproba, cu atât mai vârt s că pre dânsul l-a adus la aceia stare destrăbălată cu »formele voastre legali« de dimpreună cu frate său cu tipograful Bariț și oficiali băncii Căciulă, Oarga și Vasiliu Pop au iscălit mărturisire mincinoasă înaintea notarului public, pentru care faptă rușinoasă a trebuit să plătească cu soții săi la olaltă peste 2000, coroane ca să scape de pescărie:

Așa a cuprins lucrul și dl președinte Dr. Izidor Marcu, căci după ce i-am scris în luna lui August să convoace direcțiune plenară și să-mi deie satisfacțiune și desdaunare, lucrul ce-l prescrie morala, umanitatea și bunul simț, sau dacă nu poate esopera așa ceva, dela banda în care a căzut și Dsa — să abzică și să părăsească societatea infectată.

Cu scrisoare sa din 10 Sept. îmi răspunde, că și-a dat abdicerea și din direcțiune și că propunerile mele le-a trimis la direcțiune!

Nefiind acum nici președinte, nici v.-președinte, Frâncu prin gura lui PoLacri te-a denumit de v.-președinte. Ceialalți soți au aprobat aceasta, ca toate lucrurile de 5 ani.

În modul acesta iară ai ajuns acolo de unde ai pornit acum cinci ani, ca vulpea vicleană la vizuina sa după ce o alungă vânătorii.

Ați și hotărît unanim, să nu executați dispozițiunea judecătorească care a redicat sequestrul de pe toată averea mea. Să nu-mi dați nici penziunea. Cu un cuvânt să mă țineți încătușat acum nu cu legea, ci cu forța.

În modul acesta pe mine m'ați silit să ridic trei procese:

1. Pentru calumniare și denunțare falză (hamis vąd) contra tuturor membrilor din direcțiune și a oficialilor mincinoși.

2. Pentru reținerea penziunii și a averei mișcătoare.

Pentru desdaunare pentru mai multe zeci de mii, daună ce mi-ați cauzat.

Considerînd însă, că și eu trebuie să trăiesc și să-mi fac datorințele față cu familia și eu societatea în care trăiesc, de sine urmează, că nu pot privi cu mâinile în sân cum vă desmerdați voi în averea mea și a altora dintre cari unii îmi sunt rude deaproape, alții prieteni din pruncie iar eu să duc cele mai mari lipsuri, pentru aceea dle vicepreședinte te rog și te provoc în numele moralei publice și al bunului simț să convoci ședința plenară și să pregătești un raport sincer care să-l prezentați adunării generale extraordinare convocândă urgent:

Să nu vă folosiți de forța brutală. Scriptura zice: cel ce scoate sabia de sabie să moară.

Vei tăcea mai departe și vei înghiți mai încolo sarmalele acre ce însuși ți-ai fierit? e chestie de gust. Una te asigur, că eu sunt în stare să vă fac a înțelege, că cu forța, când îți lipsește baza morală și ți-ai uzat și formele legale nu o poți duce numai la faliment și scandal european!

Dle vicepreședinte! Trageți bine de samă, și împlineșteți dorința aceasta justă. Sau te retrage din locul acela nefericit, ai lucru destul pe alte terene, cari au înțelenit. Bisericanii urlă după adu-

nare, ca să audă odată cum stă fundațiunea lui Havasi, câți bani s'au prăpădit în procese de nimica. Urzite contra nepoatei și perducute rușine în toate forurile, ca și procesele »Economului«? Nu sunt curatori la biserică, căci de ani de zile nu s'a ținut nici o adunare curatorială, ce a îndemnat konzistorul din Blaj să-ți demânde și pună zile — ferește tot fără efect — ca să alegi curatori!

Chestia casinei; a fondului cultului tractual dela care socotelele de opt ani numai în vara aceasta, cu mare rușine le-ai subșternut la esac-torat, și de unde a venit cu reflexiuni, cari constată așa neregularități și daune, încât ți-i rușine a le da, necum publicității, ci nici noului cassar parohului din Cluj-Mănăștur, ci le ții în pulpă ascunse cu alte cauze nerevolvite și bătute de Dzeu acolo. Toate aceste și alte multe, arată că ai cauză de a te retrage din scaunul de v.-președinte la »Economul«. Să nu cugești, că nu ți recunosc vredniciile. Iată-le cuprinse în următoarele cuvinte:

*Când scrii, predici și vorbești,
Să pare că profetești,
Ai tot vorbe îngerești! —
Dar faptele tale frate,
Toate sunt numai păcate,
Chiar păcate diavolești!*

Dar fă ca să conglăsuiesc aceste la olaltă. — Retrageți din locul de rușine ori rupe cu trecutul și fă ordine. Ca preot alta îți este chemarea în Cluj — nu să ruinezi familii cu procese de nimica!

Cluj, în 14 Oct. n. 1910.

Basiliiu Podoabă,
director de bancă.

Societatea acționară »BISTRITANA« inst. de credit și economii în Bistrița.

CONCURS.

Societatea acționară »Bistrițana«, institut de credit și economii, în Bistrița, publică concurs pentru ocuparea unui post de

funcționar sau practicant.

Dela recurenți se cere să fi absolvat academia comercială, ori o școală superioară de comerț cu examen de maturitate. Cei cu praxă și cu cunoștința limbilor maghiară și germană vor fi preferați.

Este în interesul recurrentului a se prezenta în persoană.

Emolumentele se vor statori pe bază de invoială.

Cererile se pot înainta imediat.

Bistrița, la 8 Octomvrie 1910.

Direcțiunea.

Un învățăcel

din casă bună, cu 1—2 clase civile sau gimnaziale află imediat aplicare pe lângă condițiuni favorabile în prăvălia de băcănie, fierărie și bumbăcărie a Dlor

B. Popovits și Fii,
în Hâțeg (Hátszeg).

Un cand. de avocat,

cu praxă de a lucra și pentru independent la judecătoria, poate afla aplicare în cancelaria mea advocat ală dela 1 Noiembrie n. 1910.

Nagyszentmiklós, la 12 Oct. 1910.

Dr. Nestor Oprean.

557/910. vhtó.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1910 évi 16636. számú végzése következtében Dr. Popoviciu György, ügyvéd által képviselt Mercse János javára 297. K s jár. erejéig 1910. évi aug. hó 29-én fogantositott kielégítés végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 700. kor. becsült következő ingóságok u. m.: buza, borjúk, trieur, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróóság 1910-ik évi V. 338. számú végzése folytán 297 kor. tőkekövetelés, ennek 1910 évi július hó 19 napjától járó 6% kamatai, 10% váltódíj és eddig összesen 98 kor. 12 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Szintyén, leendő megtartására 1910 évi október hó 26-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt, Kisjenőn, 1910. évi Okt. hó 12.

Balassa,
kir. bir. végrehajtó.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziene în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

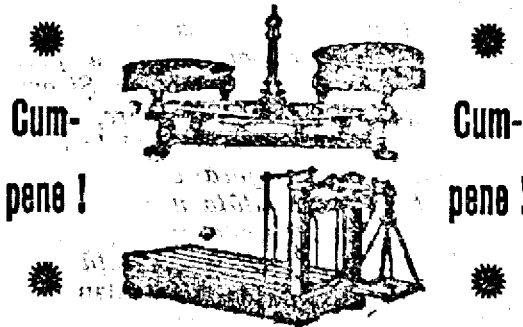

Intreprindem și executăm tot felul de lucru și reparaturi ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

In atențiunea proprietarilor de cumpene!

Am onoare a face cunoscut on. public că am deșus cu succes bun repararea și pregătirea cumpenelor la școala industria și de metalurie din Arad și astfel ca reparator calificat pentru repararea cumpenelor primesc repararea a tot-felul de cumpene ș. a. cumpene cu brațe egale, în forma

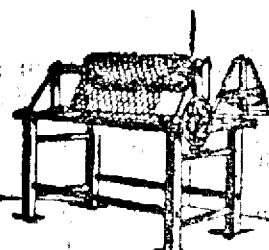

de pară, — zecimală, — centimale și pentru trăsuri, precum și semnarea punctuală a podurilor de 20, 10, 5, 2, 1 — și 1/2 kg. și legalizare alor. —

Rugând binevolorul sprijn, sunt cu d. stimă:
LUDOVIC SIRBU lăcătar și măjer diplomat,
DÉVA, Laktanya-ui nr. 6.

Moți și Curcani

(rășcoala moșilor sub căpetenia lui Horia).
De A. I. Odobescu. Prețul 1 cor. (5 fil. porto)
Se poate căpăta la Librăria Tribune, Arad.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătesc și expediază
VÁRADY LAJOS

fabriacă de instrumente
H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

— Premiata la 6 expoziții. —

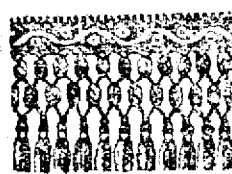
Dózsa János măiestru - cojocar în Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect în ru prepararea tuturor articlilor aparținătoare acestei branșe precum:

gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocure de picioare, etc. Reparaturile se execută prompt.

NAGYIVÁN ANTAL găitănar SEGHEDIN—SZEGED, Zrínyi-utca 2.

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu orice fabrică din capitală, în deosebi

atrag atențiunea asupra: împletiturilor, ciucurilor și decortțiilor pentru mobile și prapori, de asemenea orice ciucuri, decorații, și masturigătan pentru uniforme de cea gală în mai splendidă execuție.

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de sălătorie și culorare chimică existent de peste

50 de ani

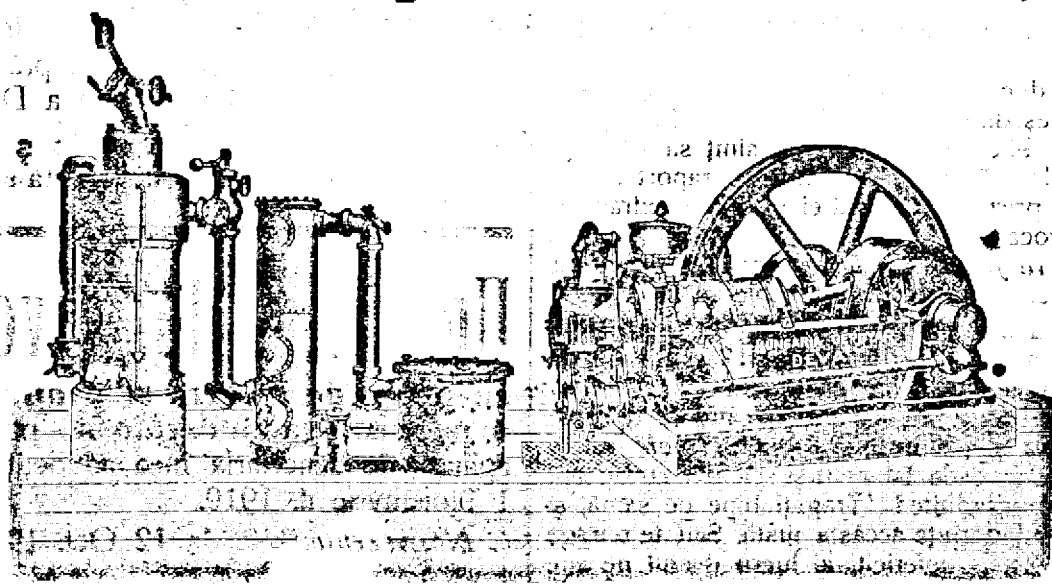
cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:
Tot-felul de mașini economice. Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trieurat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500. Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni. Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea gheață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canelilor. Stațiuni de automobile.

Prăvălie nouă de ceasornice și juvaericele!

S. Gáspár Jenő

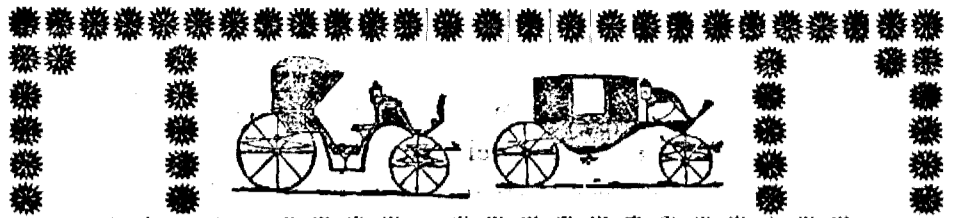
clasornicar și gluvaerglu în Arad, Asztalos Sándor-u. 10. (vis-à-vis de farmacia Ring.)

Înștiunțez mult on. public, că în legătură cu prăvălia din Pâncota, am deschis în Arad, o prăvălie de ceasornice și juvaericele. Se primesc tot-felul de reparaturi. Pun mare pond pe lucru cinstit.

Prăvălie nouă de ceasornice și juvaericele!

Atelierul cu instalații electrice pentru cuțite și točilărie — a lui **HUBERT GYÖRGY** Budapesta, Str. Váci 67.

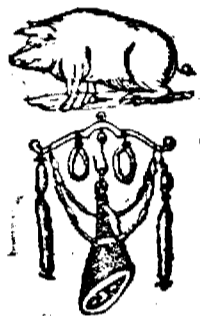
— Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și cu rele de ascuțit etc. etc. Pentru barbieri se ascut două brice pe gratis dacă trimite 12 deodată. —

Urmașul lui P. SORS **FRANZ AGNICSEK**

Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Își recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de **trăsuri și curelărie** pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

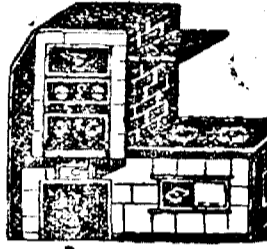
Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, — salam și cârnățarie —

în Nagyszeben — Hermanstadt — Jungenwald-strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnăței de hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfăladă etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vânzătorii primesc rabat. Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri Nagyvárád, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca seări, coridoare, cerdacuri, grillage, oăminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor verthelmlane etc. aranjament pentru — riev de metal aranjamente pentru biserici basreliefuri, strungă- in execuție splendidă. Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat al renumitel firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articli tehnici. Filte magnetice. Unsoare. Material de condensățiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios —

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

G. Orendt & W. Feiri curelari, senari și negustori de geamantane în Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsuri șele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot-felul de articoli pentru voiași, fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă oei mai buni jamperi de piele, fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite de picior, deasemenea curele pentru mașini. Prospect de prețuri se trimite gratis și franco referindu-vă la ziarul nostru.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

— Au sosit toate noutățile de toamnă: —

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai ieftini ca ori-unde

CONFEȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PANZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiiți a privi

vitrinele mele.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

In atenția onoratelor dame!
 In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
 deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7-9,
 al d-nei **Johanna Jekeli,**
 se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate.
 Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.
 Se află în depozit totfelul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

Pianuri sau Harmonii

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solid magazin de pianuri și harmonii

V. Heldenberg, Sibiu

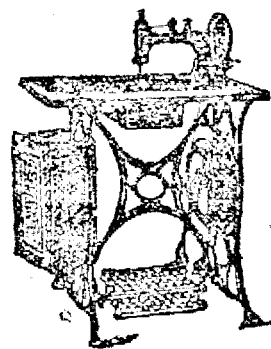
Str. Cisnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman întemeiat la anul 1867 ca l a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmonii cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Mașini de cusut
 și
 gramofioane
 cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda
 Oradea-mare - Nagyvárad

lângă biserica Holdas. Telefon pentru întreg comitatul

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békésesaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.